

és a bennük található kalcit és dolomit hidratált változata sem ismert természetes képződmény. Ezen felül a szilícium viszonylag nagy mennyisége szintén a minták mesterséges eredetét támasztja alá.” Harangi ugyanakkor arra is rámutat, hogy mint minden tudományos vizsgálat esetében, itt is lényeges tisztázni, hogy valójában honnan származnak a minták, és azok vajon tényleg jól reprezentálják a piramis teljes kőanyagát.

MARAD MÉG REJTÉLY ELÉG

Akik esetleg attól tartanak, hogy a betonból öntött piramis elmélete végül tényleg igaznak bizonyul, és a titok megfejtése után unalmasabbá válik a világ, ne aggódjanak, akad még elég rejtély a fáraók síremlékei körül. Gondoljunk csak a Nagy Piramis Királyi Kamrájának mennyezetét alkotó hetven tonnás gránittömbökre. Azon túl, hogy a mai napig nem tudjuk, miként voltak képesek az építők a helyszínre szállítani és precízen egymás mellé helyezni őket, megmunkálásuk módja is magyarázatra szorul. A gránit ugyanis az egyik

legkeményebb kőzet, az egyiptomiak viszont csak rézből készült szerszámokkal rendelkeztek, amik aligha voltak alkalmasak a rendkívül ellenálló tömbök megmunkálására. A Gízai Piramisok legkisebb tagjának, Menkauré fáraó emlékművének borítása szintén precízen faragott gránittömbökből áll. Készítésük módja egyelőre ismeretlen.

HIVATKOZÁSOK

- [1] <http://index.hu/tudomany/pira070403/>
[2] <http://hu.wikipedia.org/wiki/Beton>

Kiss István DLA* KURSZÁN VÁRA

A MÚLT

Kurszán vezér a magyar honfoglalás korában a szabír-onogur törzsszövetség egyik meghatározó katonai vezetője volt és magas méltóságok viselőjeként szerepel a magyar őstörténetben. Ennek ellenére annyira keveset tudunk róla, hogy még családi származása és rangja is bizonytalan. Anonymus a kazár szakrális fejedelem – a kagán – által kinevezett onogur helytartótól származtatja. Ezt az teszi hihetővé, hogy a honfoglalásban, meg a portyázásokban a kabarok katonai vezetőjeként vett részt. A források szerint rangban Árpád alatt állt. Padányi Viktor szerint ő volt a fejedelem kusanja/vezérkari főnöke. (Padányi, 377. p.) Diplomáciai tárgyalókészségét és hadsereg vezetési tapasztalatait Árpád annyira méltányolta, hogy 894-ben Böles Leó bizánci császár követét, aki szövetség

* Okleveles építészmérnök

ségi ajánlatot hozott urától a bolgárok elleni közös hadjáratra, ketten együtt fogadták és közösen döntöttek arról, hogy a császár ajánlatát elfogadják. Ennek a vállalkozásnak lett a végeredménye a honfoglalás, aminek során a magyarok keserves tapasztalatokat szereztek a bizánciak álnokságáról. Kurszán részt vett a 899-ben és 900-ban végrehajtott itáliai katonai vállalkozásokban is, majd onnan hazatérve kiverte a frankokat a Dunántúlról. Törzse ott telepedett le. 904-ben a bajorokkal folytatott béketárgyalást. Vendéglátói ünnepi lakomára hívták meg, de csalárd módon törbecsálták és orvul meggyilkolták kíséretével együtt.

Anonymus szerint Kurszán szálláshelye, a Castrum Cursan/Kurszán vára, Aquincumban állt, ahol két római körszínház is épült. Az egyik a katonavárosban 145-ben, a város déli peremén, a másik a polgárvárosban 162-ben, a város északi

szélén. A magyar történészek általában elfogadják azt a feltevést, hogy Kurszán vára a római katonai amfiteátrum volt, amely viharos múltja ellenére a honfoglalás idején még használható állapotban lehetett. Az Antoninus Pius uralkodása alatt (136-161) épült katonai körszínház a Marcus Aurelius alatt (161-186) a kelet felől betört quád-markomann-szarmata erőkkal vívott háborúk során súlyosan károsodott, de 175-ben, négyéves háború után úgy hitte, hogy végleg kiverte Pannóniából a támadókat. A térségben évekig tartózkodó császár helyre állította a lerombolt pannóniai városokat és folytatta a birodalmi határ védelmét szolgáló Limes Pannonicus kiépítését, amit még mostohaapja – császár elődje – kezdett el.

A védővonal kiépítése során légiós táborok, erődök, jelző- és őrtornyok összefüggő láncolatát építették ki a Dunával párhuzamosan haladó hadiút mentén. A sebezhető határszakaszokon, a folyam túlsó partján, hídfőt létesítettek (Contra Aquincum, Trans Aquincum). A folyamatos védővonalba Aquincum körzetében nemcsak a katonai amfiteátrumot, hanem a polgárvárosi körszínházat is bevonták. Ezek eredeti funkciója a harmadik század végén megszűnt, mivel Nagy Theodosius (379-395) császári rendelettel betiltotta a gladiatori küzdelmeket, meg az olümpiai játékokat is.

Ha a két körszínház castellum/erőd céljára való alkalmasságát a telepítés helye, hadászati feladata és használhatóság szempontjából vizsgáljuk, akkor több lényeges eltérést találunk a két építmény között.

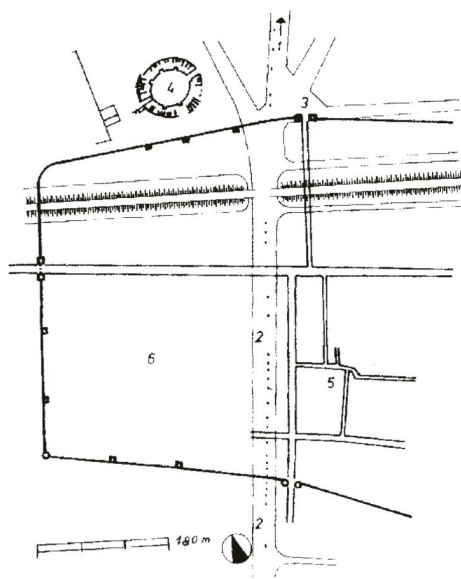
A *katonavárosi amfiteátrum* telepítését a közelében korábban megépült légiós tábor védő feladata, nézőszámát pedig az Aquincum két városrészének és a vonzáskörzetében elszórtan élő rurális népesség összesen 20-25 ezer főre becsülhető lélekszáma alapvetően meghatározta. A légiós tábor és a melléje épült castellummá átalakított körszínház az adott helyen ellenőrizni tudta a Duna mellett, a vele nagyjából párhuzamosan húzódó hadiút észak-déli irányú forgalmát, továbbá biztonságos védelmet jelentett a mai Hajógyári-szigeten épült helytartói palotának, a hozzávezető útnak meg a mellék Duna-ágon átívelő hídnak, valamint a Duna bal partján, a túlsó oldalon emelt Trans Aquincum nevű hídfőnek. A körszínháztól távolabb északra létesített átkelőhelyet, a megyeri révet a légiós tábor kevésbé volt képes ellenőrizni

és megvédeni. Miután a korábbi ellenséges betörések miatt a körszínház közönség bejáratait elfalazták, bevonulásra és járműforgalomra is alkalmas kapuinak védhetőségét megteremtették, olyan tömör falú, várjellegű építményt alakítottak ki, amely a római hadászati gyakorlatban általánosan épített castellumot helyettesítette és annak védő feladatát jól el tudta látni. Ha a tömör erődfalat a támadók nem bontották meg és a körszínház várjellege megmaradt, hatásosan tudott ellenállni – lenéző római szóhasználattal – a Barbaricumból érkező ellenséges erők ostromának.

A 132x109 m méretű katonai körszínház teherhordó rendszerét U-alakú, opus incertum/nyers kőfal modorban falazott sarkantyú falak közé döngölt agyag feltöltés képezte, amit csak a nézők bejáratai, lépcsői és a kapuk szakítottak meg. Az agyagfeltöltés földnyomásának a támpillérekkel gyámolt külső körítőfal és az aréna felőli belső pódiumfal állt ellen. A lépcsőzetes faragott kő ülésorokat a lelépcsőzés mértékének megfelelően kialakított agyag feltöltésre fektették le. Kőboltozatos alátámasztás csak a feljáró lépcsők és a kapuk fölött készült. Ebből a szerkezeti rendszerből adódott, hogy a nézőtér alatt hasznos belső teret nem lehetett kialakítani. A nézőtérhez képest lemélyített aréna pódiumfalát ugyan néhány helyen áttörték, de csak kisebb cellákat alakítottak ki, vadállat ketrec, Nemesis szentély vagy ideiglenes hullaház részére. Emiatt az erőd-funkció ellátásához szükséges tereket utólag kellett kiépíteni. Az erőd védelmi feladata szükségessé tette, hogy a legfelső ülésor mögötti mellvéd falat megmagasítsák és pártázatosan építsék ki, hogy a nézőtéri lépcsőzet felső soraira épített, körbefutó fa gyilokjáróról az ostromlókat nyílzáporral, ballisztákkal és katapultákkal lehessen távol tartani. Az erőd védelmét ellátó légiós helyőrség számára szükséges szállás- és étkező helyeket, az élelem- és fegyverraktárakat, a műhelyeket és a parancsnoki körletet az aréna pódiumfal mellvéd magasságában készült földemmel le kellett fedni és az alatta nyert fedett, zárt térben lehetett az egyes funkciócsoportokat kialakítani.

A *polgárvárosi amfiteátrum* Anquincum északi városszélén állott, a katonavárosi amfiteátrumtól mintegy 2 km távolságra, az ókorban a mai Római Fürdő strandján létesített vízi szentély-körzet közelében, a forrásfoglaló kúthá-

zaktól induló aquaeductus és az északi városfal kereszteződésében, a megyeri révhez közel, de a városfalon kívül. A körszínház városfalon kívüli telepítéséből arra lehet következtetni, hogy ilyen nagy terjedelmű középület helyigényével nem számoltak akkor, amikor Hadrianus császár 124-ben végiglátogatta a pannóniai városokat és az aquincumi polgárvárost municipium rangra emelte, minek utána az addig rendezetlenül nőtt várost a légiós táborok mintájára szabályos négyzethálós úthálózattal újjáépítették. Ebben a rendezett városban nem talált helyet az amfiteátrumnak a város falain belül Marcus Aurelius 161-162-ben, amikor az amfiteátrum építését elrendelte. Jóllehet a polgárvárosi amfiteátrum telepítési helyének kiválasztásakor vélhetőleg nem vettek figyelembe katonai szempontokat, a későbbi események azt igazolták, hogy a helyválasztás e tekintetben szerencsés volt, az akkori Római út – ma Szentendrei út – mentén, a közeli dunai átkelőhely és az aquaeductus forrásainak közelében.

1. római kori víznyelő helyek (vízi szentély), 2. vízvezeték, 3. északi városkapu, 4. körszínház, 5. archeológiai park, 6. a polgárváros nem részletezett nyugati rész

Aquincumi polgárvárosi amfiteátrum helyszínrajza

A 86,5x75,5 m méretű polgárvárosi körszínház teherhordó szerkezete hasonló volt a katonavárosiéhoz, méretek és néhány részlet tekintetében azonban jelentős különbség is mutatkozott. Más a nézőtér töltési és ürítési rendszere, meg a nézőhelyek megközelítési útja. Kevesebb ugyanis az építményt övező terep szintjéről induló bejá-

ratok száma. Ugyanakkor van két szélesebb kapuzata: a Halál Istennőjének szentelt Porta Libitina és az ünnepélyes bevonulások kapuja, a Porta Pompae. Volt egy rámpás feljárója is, amely a körítőfalra kívül csavarodott fel a nézőtér legfölső sorának szintjére, ami mögött nem túl széles, fedett körüljáró/kerengő volt. Ez körbefutott az egész színházon, a körítőfalakon belül. A caveában, a nézőtéri kagylóban a pódiumfal mellvédjétől és az első ülésortól néhány lépcsőnyi távolságban is keskeny körüljáró futott körbe, amelyet vomitoron/középkijárón át lehetett elérni. Hajnóczy Gyula hipotetikus rekonstrukciós rajzán [Archaeolingua, 44. p.] a körszínház tömör, támpillérekkel gyámolított, csaknem teljesen zárt, nyerskő falazatával és a tetővel fedett felső körüljáróval, lőrészekre emlékeztető sűrű nyílássorával igazi várként hat. Mintha az építető, a filozófus császár, előre megsejtette volna, hogy a betörő ellenség ellen később a körszínházra, mint castellumra szükség lehet. Ha így történt előrelátását az idő igazolta. Amikor eljött a védekezés ideje a polgárvárosi körszínházat sokkal könnyebben lehetett katonai célra átalakítani, mint a katonavárost. Először is kevesebb nyílást kellett elfalazni, a tetővel védett, lőrészekkel ellátott „gyilkjáró” pedig eleve adott volt. Csak az erőd véderejét adó légiós garnizon szállás-, raktár-, műhely-, és parancsnoki helyiségeit kellett a földemmel lefedett aréna területén megoldani és a tökéletes védőmű készen állt.

A fenti összevetés alapján az aquincumi polgárvárosi katonai amfiteátrum alkalmasabbnak mutatkozott arra, hogy Kurszán vezér vára legyen, mint a katonavárosi körszínház. A polgárvárosi körszínház hadászati előnye volt az is, hogy földtöltéssel, karósánccal és védőárokokkal is körül lehetett venni földvárként. Ezzel a vár védereje tulajdonképpen megkettőződött. Az erőd és a sánc közötti sík terület karám és kifutó lehetett lovaknak, márpedig Kurszán vezér tumánjai/töményei könnyű lovas egységekből, tizedekből, századokból, ezredekéből álltak.

A JELEN

Az amfiteátrum a Római Birodalom polgárainak mindennapi életében fontos közintézmény volt. Ha a győztes légiók egy újonnan meghódított területet romanizálni kezdtek út, aquaeductus,

csatorna, fórum és templom mellett közfürdőt, színházat és amfiteátrumot is építettek. A kör-színház a hatalmat gyakorló politikusok számára is fontos volt. A „kenyeret és cirkuszt” belpolitikai gyakorlat ugyanis azt jelentette, hogy a teljes jogú római polgárok, a provinciákban is, alanyi jogon ingyen kaptak gabona fejadagot és ingyenes cirkuszi, meg gladiatori játékokat az amfiteátrumokban. Ez utóbbiakat az állami tisztségekre pályázó politikusok saját magánvagyonukból fizették, hogy ezáltal szavazatokat szerezzenek megválasztásukhoz. A nép hangulatának manipulálására más módszereket is bevetettek. A gladiatori játék hivatalos döntőbírái a nézőkre bízta, hogy döntsenek a legyőzött gladiátor sorsáról: maradjon életben vagy haljon meg, ami nagyon tetszett a népnek. A nép kedvében jártak azok is, akik keresztényüldözésben vettek részt és a hitükhöz ragaszkodó keresztény hívőket az aréna porondjára vettették az amfiteátrumban, hogy kiéheztetett vadállatok végezzenek velük. Ez a kegyetlen pogány tett egyik oka lehetett annak, hogy miután a római pogányok és a római keresztények 394. szeptember 5-én a végső harc megvívására saját jelképeik – a pogányok Herkules lobogója, a keresztények „Krisztusért” feliratú zászló alatt – megütköztek és a keresztények győztek, Nagy Theodosius keresztény császár (379-395) nemcsak a pogány vallás követését tiltotta meg és záratta be templomaikat, hanem a gladiatori küzdelmeket és az olümpiai játékokat is örökre eltörölte.

A castellummá átalakított amfiteátrumokat a keletről érkező népvándorlás meg-megújuló hullámai hamarosan lerombolták. Ha – két támadás között – a háborús károkat helyre is állították, közel másfélezer év alatt legfeljebb az alapfalak maradtak meg az utókornak. Csak a 19. század ismerte fel, hogy a régi épületek, még romjaikban is a múlt értékes tanúi lehetnek és méltók a védelemre. William Morris (1834-1896) angol iparművész, festő, grafikus és költő az elmúlt korok építészetére és művészetére iránti rajongása hatására mozgalmat indított és társaságot alapított a régi épületek védelmére és megfogalmazta a modern műemlékvédelem alapelvét: „...konzerválni, megőrizni, nem pedig átépíteni.”

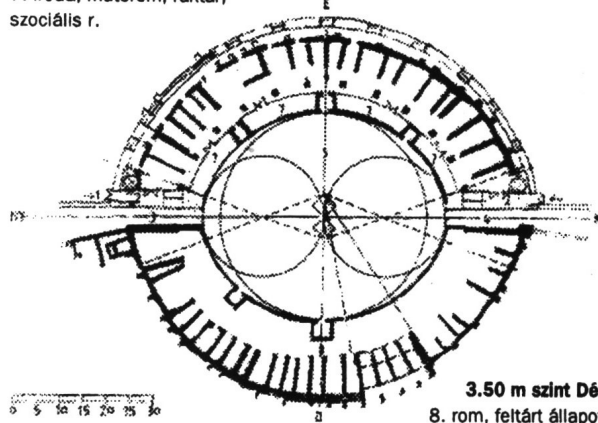
Az előző korokban ugyanis az antikvitástól kezdve, a fennmaradt régi, eredeti műveket nem

tisztelték sem az építetők sem az építészek. Lelkiismeret furdalás nélkül átépítették azokat az adott kor ízlésvilágának megfelelő építészeti irányzat szerint új használati célra. A műemlékvédelem nemzetközi szervezetei pedig még a 20. század közepén is Morris műemlékvédő szemléletét tartották követendőnek és előbb az Athéni-, majd a Velencei Kartában foglalták össze a műemlékvédelem elméleti és gyakorlat elveit. Hazánkban az 1957-ben megalakult Országos Műemlék Felügyelőség (OMF) a karták ajánlásait hivatali tekintélyével az alábbi módon közvetítette saját tisztviselői és a műemlékvédő szakma felé:

„A restaurálás célja az, hogy a műemlék-épület kivételes jellegét megőrizze, esztétikai és történeti értékeit feltárja és konzerválja. Ennek során a régi állapotra és dokumentumokra támaszkodik és megáll, ahol a hipotézis kezdődik.”

3.50 m + 0.00 m szint Észak

1. kőtár bejárat, 2. felvonó és lépcső előtérrel, 3. áthajtó kapu,
4. bevonulási kapu, 5. aréna, 6. kőtár (lapidorium),
7. iroda, műterem, raktár, szociális r.

A körszínházi romok feltárt állapota és kőtári alaprajza.

Műemléképületek akkor tudják tartósan megőrizni jó állapotukat és célszerű használati értéküket, ha sikerül olyan mai rendeltetési célt találni számukra, amely annyi jövedelmet hoz, hogy működésük és fenntartásuk költségeit legalább részben fedezni képesek.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a műemlékvédelmi hatósági előírások gyakran nem elégíthetők ki teljeskörűen, ha azokat purista szemlélettel kéri számon. Ilyenkor megghiúsulhat a helyreállítási szándék. Várak esetében pl., amelyeket többször szétlőttek vagy felrobbantottak, esetleg a gyakran változó haditechnikai fejlődéséhez igazí-

tottak és egy-egy ostrom után csak toldozgatták-foltozgatták őket, az eredeti állapot igazolása szinte lehetetlen. Ilyenkor csakis konzerválni lehet a romokat in-situ, vagy visszatemetni. A tárgyi leleteket pedig kőtárban kell megőrizni. Közben ugyan a műemlék eredeti szellemisége és történelmi mondandója elvész. Olyan is előfordul, mint ami Almásfüzitő/Azaum-Odianum római castellumával történt. A 166x203 m területű eredetileg 2,2 m vastag falakkal épült erőd maradványai évtizedekkel ezelőtt az almásfüzitői timföldgyár iszaptárolója alá kerültek. Ma is ott vannak és lehet, hogy örökre elvesztek!

A JÖVŐ

A Római Birodalom Pannónia tartományának határvidékét „A római limes magyarországi szakasza” címen 2003-ban felvették az UNESCO Világörökségi Egyezmény várományosi listájára. A tényleges védett státust csak elfogadott pályázat alapján ítélik majd oda. A Római Birodalom határvidék egyes részeinek világörökségi értéké nyilvánítása közel két évtizede kezdődött. Elsőként az Egyesült Királyságban lévő Hadrianus-fal kapta meg a kitüntető minősítést 1987-ben. Németországban a felső-germániai és raetiai limes szakaszt nyilvánították védetté 2005-ben. Hazánkban a Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága dönt arról, hogy a hozzá benyújtott hazai pályázatok közül mely helyszíneket tartja helyesnek és érdemesnek arra, hogy felvegyék a Világörökségi Listára.

A világörökségi pályázat kimunkálása a Magyar Limes Szövetség feladata lesz, miután majd véglegesen megalakul. Ehhez a munkához első sorban anyagot és adatokat kell gyűjteni, majd azokat fejlesztési tervvé kell feldolgozni. A feladat nagyságát mutatja az, hogy az egykori Duna-menti hadiút két oldalán 5-5 kilométeres sávban található római-kori leleteket egységes rendszerben kell rögzíteni a mintegy 280 lelőhelyen Mosonmagyaróvár/ Ad Flexum és Kölked/Altinum között. A feltárt leleteket és romokat pedig 80 önkormányzattal összefogva kell adatbázisba összegyűjteni, tízezres nagyságrendű ingatlan és tulajdoni adathalmazzal együtt.

E sokrétű régészeti és térinformatikai tudományos munka alapján lehet összeállítani egy

olyan „kulturális itineráriumot/útvonalat”, amelynek mentén gazdag program kínálattal, jól megválasztott helyszíneken a római kor értékeit, érdekességeit be lehet mutatni és az idegenforgalomban gazdaságilag hasznosítani. A kulturális útvonalra felfűzött világörökségi védelmet élvező értékek turisztikai célponttá válása azonban váratlan ellentétet hozhat felszínre a régészet és az idegenforgalom eltérő szemlélete és gondolkodásmódja miatt. A régészek azt szeretnék, hogy a konzervált romok eredetisége megmaradjon és ezt az eredetiséget semmiféle kiegészítés ne hamisítsa meg. A turisztikai szakemberek tapasztalata pedig az, hogy az alig térdig érő falromok ugyan jól kirajzolhatják egy épület alaprajzát, de félő, hogy a látogatók többsége abban a tévhitben maradhat, hogy a rómaiak „alaprajzokban laktak”. A kétdimenziós látvány nem vonzza eléggé a turistákat, mert jobban szeretnék az épületet háromdimenziós, érzékelhető, tapintható, körüljárható, sőt belakható valóságában látni.

A régészek a rom műemlékek háromdimenziós újjáépítését csak „1:1 léptékű makett”-nek tartják, és nem tekintik hiteles műemléknek. Ezt a nézetüket annak ellenére vallják, hogy a 21. század elején elfogadott Krakkói Nemzetközi Műemlékvédelmi Karta enyhíti a rom műemlékek visszaépítésének korábbi szigorú szakmai szabályozását, amikor kimondja:

„...ha a használhatóság megkívánja, nagyobb térbeli és funkcionális egységek helyreállítása a kortárs építészet eszközeivel elfogadható”.

Ezt az elvet a gyakorlatba átültetve a limes jelző- és őrtornyok, csatellumok, burgusok és amfiteátrumok új funkcióra történő visszaépítésének nincs elvi akadálya. Az UNESCO Világörökségi Egyezménye is elfogadja ezt a műemlékvédelmi megoldást azzal a korlátozással, hogy a háromdimenzióban újjáépített műemlékeknek csak az eredeti alsó rétegei lesznek védettek, a „felépítmények” már nem. A turisták többségét azonban jobban érdekli a „hiteltelen” háromdimenziós látvány, mint a számukra sokszor értelmezhetetlen kétdimenziós, konzervált rom.

Ha a fenti rekonstrukciós elveket Kurszán vára újjáépítésére alkalmazzuk, néhány felvetést és kritériumot célszerű előre tisztázni:

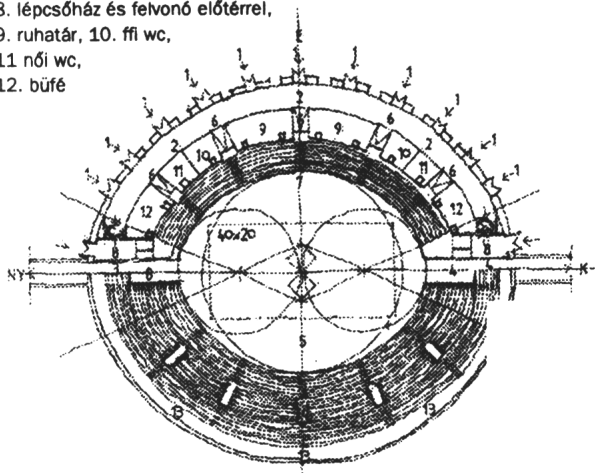
- Az a feltevés, hogy Kurszán kusán vára a polgárvárosi amfiteátrum volt

- Az a követelmény, hogy a szabadban álló konzervált romok érintetlenek maradjanak
- Az az igény, hogy a felépítmény többcélú sportcsarnok legyen 7.500-10.000 nézőre és az
 - legyen alkalmas nem teljesítmény-kényszerű egészségmegőrző sportra
 - legyen alkalmas kontinens-, világszínvonalú és olimpiai versenyekre, játékokra
 - legyen alkalmas kulturális rendezvényekre hangversenytől a drámán át a táncházig
 - legyen alkalmas tömeggyűlésekre és társadalmi események megtartására
 - legyen alkalmas árubemutató kiállításokra, divatbemutatókra, áruvásárokra
 - legyen alkalmas a turisták szállodai szintű elszállásolására és étkeztetésére
- legyen fedett, de a tető részlegesen nyitható és korszerű könnyűszerkezet legyen
- a gépkocsi és személyforgalom legyen szintben elkülönített, szintalatti gépkocsi tárolással
- a mozgáskorlátozottak akadálymentes útjait és elhelyezésüket is meg kell oldani

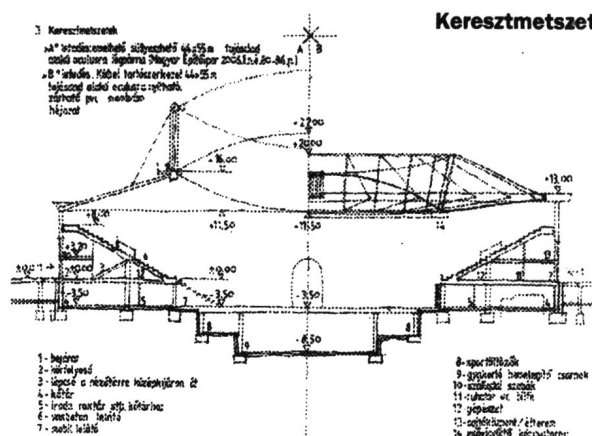
A fenti elvek és kritériumok szerint újjáépülő Kurszán vára olyan modern funkciót kap majd, amelynek térigénye hasonló/azonos az ókori funkció térigényével: az arénában zajló eseményeket, küzdelmeket, látványosságokat a nézők a lelátó körbefutó lépcsőzetén ülve élvezhetik.

±0.00 m szint (É-I oldal)

1. Sportcsarnok bejárat, 2. Körfolyosó, 3. áthajtó kapu,
4. bevonulási kapu, 5. aréna, 6. nézőtéri lépcső, 7. nézőtéri alsó szakasz,
8. lépcsőház és felvonó előtérrel,
9. ruhatár, 10. ffi wc,
- 11 női wc,
12. búfé

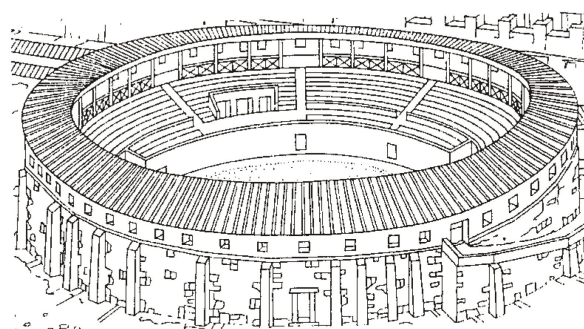

Az újjáépített körszínház nézőterének és hotelszintjének alaprajza.

Az építészeti megoldás alap gondolata az, hogy a világörökséget képező alsó réteget a konzervált épületromokat a kortárs építészet szerkezetével, anyagaival épített felépítmény a romoktól függetlenített oszlopokra felülő „védőtetőként” fedje le és a tárgyi leleteket zárt, szabályozható légállapotú kőtár terében védje meg. Ily módon elkerülhető az, hogy az eredeti konzervált romokhoz hozzá kelljen nyúlni.

A csarnoktér többcélú hasznosítási lehetőségeit a fenti program csak címszavakban jelzi, éves rendezvényprogramját az e területen megtörtént paradigma-váltás szempontjai szerint kell kidolgozni, ami első sorban pénzügyi és gazdasági feladat [Dr. Gilyén - Kiss Á. P. - Kiss I.: Paradigmaváltás a stadionépítésben. In: Magyar Építőipar, 2005. IV. 205-219. ps.]

Az aquincumi polgárvárosi amfiteátrum elméleti rekonstrukciós távlati képe (Hajnóczy Gyula rajza).

A limes-turizmus szempontjából fontos funkcionális eleme a felépítménynek a szállodai és éttermi szolgáltatás, amely hosszabb tartózkodást is lehetővé tesz az útonlevőknek vagy itthoni országjáróknak.

A katonai amfiteátrum újjáépítése hasonló

ŐSTÖRTÉNET

módon tervezhető meg figyelembe véve az eltérő méreteket és azt, hogy abban a nézőszám 15-20.000 fő lehet. [Dr. Gilyén - Kiss Á. P. - Kiss I.: Olimpia Aquincumban? In: Magyar Építőipar, 2006. II. n. é., 76-88. ps.)

Az ókorban épült aquincumi amfiteátrumok hosszú századok alatt úgy lepusztultak, hogy az épületek romjai csak az alépitményben tekint-

hetők eredetinek. Ezeket a felépitmény alsó szintje körülépití és lefedi, anélkül, hogy a romokhoz hozzá kellene nyúlni. Az elpusztult részek háromdimenziós újjáépitése, kiegészítése az eredeti funkciókkal rokon látványok, tevékenységek befogadására szolgál és olyan épitményt eredményez, amely nyilvánvaló és élő kapcsolatot teremt múlt, jelen és jövő között.

Táblázat

Az újjáépitett Aquincumi Polgárvárosi Amfiteátrum kihasználhatósága olimpia idején

változat	versenyszám	versenyzők száma (fő)			versenynapok száma (nap)			Nézőszám
		ffi	nő	együtt	döntő	selejtező	együtt	
	Vívás	144	90	234	9	-	9	10.000
I.	Asztali tenisz	86	86	172	4	4	8	7.500
	Tenisz	88	84	172	2	8	10	10.000
összesen:					15			
	szertorna	98	98	196	3	6	10	7.500
	ritmikus gimn.	-	84	84	2	-	2	10.000
II.	ugró asztal	16	16	32	2	-	2	10.000
	kosárlabda	144	144	288	2	4	16	10.000
	röplabda	144	144	288	2	14	16	10.000
összesen					15			
	ökölvívás	286	-	286	2	13	15	10.000
III.	birkózás	344	-	344	5	3	8	10.000
	cselgáncs	230	156	386	7	-	7	10.000
	kézilabda	180	150	330	1	-	1	7.500
összesen					15			

IRODALOM

Badiny Jós Ferenc: (1996) Igaz történelmünk vezérfonala Árpádig. Orient Press Kft., Bp.

Bakay Kornél: (1998) Őstörténetünk régészeti forrásai I-II. Miskolci Bölcsész Egyesület, Miskolc

Dümmerth Dezső: (1977) Az Árpádok nyomában. Panoráma Kiadó, Bp.

Hajnóczy Gyula - Mezős Tamás szerk.: (1995) Pannonia Hungarica Antiqua. Archaeolingua Kiadó, Bp.

Hajnóczy Gyula: (1983) Az építészet története – Ókor. Tankönyvkiadó, Bp.

Kiss István: (2003) ... és megszületék az építészet. Építésügyi Tájékoztatási Központ Kft. kiadó, Bp.

Lamprecht, Heinz-Otto: (1996) Opus Caementitium – Bautechnik der Römer. Beton Verlag GmbH, Düsseldorf.

Márki Sándor: (sine anno): Az Ókor története. Laude Kiadó, Bp. (Eredetileg az Atenaeum Rt. kiadásában megjelent mű változatlan utánnomása)

Mesterházy Zsolt: (2002) A magyar ókor. I-II. Kárpáti Ház Kiadó, Bp.

Padányi Viktor: (1989) Dentu-Magyararia. Turul Kiadó, Veszprém.

Póczy Klára: (1980) Közművek a római kori Magyarországon, Műszaki Kiadó, Bp.

Sprague de Camp, L.: (1990) The Ancient Engineers. Dorset Press N.Y.

Visy Zsolt: (1988) Der pannonische Limes in Ungarn. Corvina Kiadó, Bp.

Vitruvius, Pollio: (1988) Tíz könyv az építészetéről. Képzőművészeti Kiadó, Bp.

ROSTÁS LÁSZLÓ

Mit lehet tudni a hunok és magyarok kapcsolatáról?

Gondolatok az ŐS-VÉN-ek Út-ján

Ezt a kérdést két irányból lehet megközelíteni. Az egyik a hivatalos akkád-sémita felfogás, mely követi a Hunfalvy nevével fémjelzett és az 1700-as évek teljes nemzetpusztító irányelveinek maradéktalan kiszolgáltatását.

Ennek szellemében a magyarságnak nincsen köze a hunokhoz (IV-V. század), mert így az európai jelenlét csak a IX. századtól bizonyítható papírforma szerint. Azaz a magyarság későbbi „betolakodó”, nem úgy, mint a frankok vagy a germánok, ezért a jelenlétük is megkérdőjelezhető a „művelt Európa” vezető rétegében. Amennyiben a hunok, netalán mégis valamiféle genetikai kapcsolatban állnának a magyarokkal, akkor azok is barbár hordák, ugyanúgy, mint a magyarok, kik Európára csak a pusztulást, s így inkább csak a sógorságot részesítik előnybe, azaz a Habsburg-házat, kik az Abbé titka című könyv értelmében egyedüli örökösei a Szent Grálon keresztül – jézusi vérvonallal – a jeruzsálemi-isteni királyság és Szent Péter székének. Azt hiszem ezt az irányt elég bőséges irodalom taglalja és ez eléggé közismert. Ezért evvel bővebben nem is foglalkozom.

A másik irány az, amelyik egészen az 1700-as évekig elfogadott nézet volt, mely a krónikás és regös hagyományok szerint, a Kárpát-medencében, Szkíta nemzeti szertartás rítusú hagyományokkal (Szabolcsi Zsinat jegyzőkönyve szerint) rendelkező nép él, kiket hunoknak, illetve saját nyelvükön magyaroknak hívnak.

Ennek alátámasztására álljon itt néhány példa: Mind a mai napig, Európában, a magyarok neve, HUN-GAR. A nemzetközi jogosítványban is szerepel, hogy az állampolgárság: HUN. A regös mondai hagyományunk, a mai napig megőrizte a Hunor-Magor történetet. A Kárpát-medencei régészeti leletek tárgyi, illetve csont leletei (torzított koponyák, temetkezési szokások, stb.) egyértelmű bizonyítékai a hun hagyománynak. Az egy külön kérdés, amelyet Tóth Gyula: A magyar krónikák és a kitalált középkor című könyvében (Főnix könyvek 51.) felvet, hogy a Nagy Alarik gót király milyen módon lép Attila helyébe és ezért milyen

módon hamisítják meg a történelmet. Lehet, hogy ez magyarázatot ad a „kisszámú” magyarországi leletre, annak ellenére, hogy itt volt az V. században a hun birodalom központja. (Lehet, hogy a gót-germán leletek a hunokkal hozhatók össze?)

Sajnálatos módon a hun-magyar kérdéssel is úgy van a történelemtudomány, mint azaz órás, aki a működő órát szétszedi, majd az alkatrészeit egymás mellé helyezve csodálkozik, hogy az óra nem jár, pedig minden alkatrészt egymás mellé tett. Ha a történelemtudomány nem két illetve három külön népként vagy „alkatrészként” kezelné a szkíta-hun-magyar kérdést, akkor sokkal közelebb kerülhetne a valósághoz.

Tekintsük például a **HUN fogalmát** és most nem, mint népvévet, hanem, mint a kínai nyelvben meglévő fogalmat. A **hun** a kínai nyelvben két írással van leírva (felhő ill. ördög-gonosz), melynek együttes fogalmi jelentése a testtől külön létező lélek, azaz a **szabadlélek**, mely az ember szellemét irányítja és a születés pillanatától, a halál pillanatáig kíséri az embert (Tokaji Zsolt: Kínai jelképtár, Szukits Könyvkiadó, 2002). Ehhez még azt is pontosan tudjuk – melyet Dienes István is említ –, hogy Árpád idejében a magyarok szabadlélek tisztelete oly erős, hogy bármit odaadnának fogságban kivégzett vezetőjük fejéért, mely a szabadlélek helye. Egy másik érdekes adalék, a keresztény hagyományban Szent Kristóf emberként megtestesült, mint a *vándorok-szabadok* védőszentje-segítője, ki a vízen átkelve vállán (vállalva) viszi a túlpartra a vándor gyermeket, azaz a *hunt* vagy a szabad szelleget (a világ teremtetőjét, a végtelen tudás őrzőjét és birtokosát), mint ahogy a nagyvízen a hun törzsszövetség mentette át a tudást a süllyedő Atai-zból a túlpartra. Kristóf, kezében az egyben a kettőt megtestesítő (megtermékenyítő!) pálmafát tart, mint ahogy a Pálosrend alapítóját is pálmafa társaságában ábrázolják.

Emellett még létezik a kínai nyelvben az **anyagi lélek**, mely a fogamzás pillanatában jön létre és ezt (bo vagy po(r) hangértékkel és szintén

két fogalom jellel határoz meg (fehér ill. ördög-gonosz)). A Halotti beszéd „isa, por és hamu” fogalmának idejében Magyarországon, a gyász színe még a fehér. Mindenképpen itt kell megemlíteni, az úgynevezett **bűn** vagy **bő-űnő** vallást, mely nem azonos a vétkek fogalmával „én vétkem, én igen nagy vétkem” és melynek hagyománya mind a mai napig fennmaradt a Rába- ill. a Csalló-közben. Ennek lényege, hogy az ún. eredendő **b(ó)űn(ő)** a fényvallás tanában egyenértékű a fény megtestesülésével, azaz a fény anyagba való zárásával. Ezt a gnosztikus hagyomány Pisztisz Szophiával jellemzi, mikor ugyanis a női princípium, kihagyva az atyai princípiumot, megteremti az első embert (Jaldabaothot). Mivel a kettő az egyben elvből hiányzott az egyik elem, ezért a megszületett ember csúny-a és torz volt és a sötétségben levő földre kellett elrejtetni az atya elől. (Itt fel kell figyelni a Fekete Mária ábrázolásokra is, hiszen ők a megtestesülés szimbólumai, azaz KARA-CSUNY (a)- fekete-csúnya). Tehát a fizikai szint megteremtése a karácsonyi születés, míg a szellemi (t-űnő) szint- elszenderülés- köztes állapot megteremtése Mária mennybevitelle Nagy-BÓD-OG- Asszony napján. Bódog szavunk értelme, az isteni eggyéválást megelőző állapot ugyanúgy, mint a Buddhista vallásban a BÓD-hiszattava, mely a BUD-a állapotot, azaz a megvilágosult állapotot megelőző szint. Hangértékileg érdemes még egy kicsit időzni a WU (ejtsd: BŐ) kínai fogalom jel jelentésénél, annál is inkább, mivel a Tao is innen veszi eredetét Kínában, valamint a Bon vallás is, mely a buddhizmus tibeti előfutára. A kínai nyelvben az alábbi jelentéseket lehet találni: 1. varázsló, varázslás, szellemidézés; 2. boszorkány (Bo-sa-ar-ka-an!!); 3. mágia, boszorkányság; 4. dél (napszak-teremtett fény ideje); 5. ráébred, tudatos; 6. ügy, dolog, szükséges, fontos; 7. tárgy, dolog, anyag, lény(állat-állapot)tartalom, külvilág...

Most nézzük a **MAG-ság fogalmát** a szkíta hagyományban. Erre egy nagyon érdekes adatot találunk a földműves hun-szkíták területén (jelenleg Mongólia, az Ordosz felett), még ma is ismert teremtés története. A lényeg, hogy a béka ellopja a mag-ot és leviszi a tenger fenekére, melyet onnan egy vízi madár hoz fel. Egyébként ez a jelenet található a Nagyszentmiklósi kancsó nyakán is, és ezért van, hogy a magyar hagyományok szerint a

gyermeket, aki a magságot képviseli, a gólya hozza, nem úgy, mint a hinduknál a lótuszvirágban vagy a franciáknál a káposztában születik. Az élő néphit még ma is a terhesség megállapításához a békát használja, vagy ha valaki állapotos lesz, akkor tréfás szólásmondásként azt mondják, hogy lenyelte a békát.

Összegezve: megállapíthatjuk, hogy a hagyományok szerint a HUN a szabad szellemlélek, míg a MAG (magzat) az élő testet öltött lélek és a PO(R) a kötött anyagléllek. Ezért tudnak a hunok Isten ostoraként, mint a szabadszellem (Müncheni Codex szerint a nagy szellet) akaratának végrehajtóiként fellépni a nyugati elvadult világgal szemben. A fentiek figyelembevételével érthető meg, a Hunor-Magor közös porhüvelyben (testben) való egymásrautaltsága vagy a szkíta vérszerződések ábrázolása az egymásmelletti két testvér, kik ha jól megfigyeljük őket, akkor egy személyt ábrázolnak csak két minőségben, miközben egy hüvely alakú edényből bort, azaz szent italt isznak. (Télfy János: Magyarok őstörténete -Görög források és scythák történetéhez)

Magyarul, ha az egyik a másik minőség rovására megy, akkor egymást elpusztítják. A népi szólás is azt mondja, ha valakinek nincs ideje a szellemi munka mellett az evésre, meg kell adni a testnek is azt, amit a szellemnek, mert egyébként az elhagyja a testet.

Így a Hunok és a Magyarok kapcsolata nem két külön nép kapcsolata, hanem a teremtő által teremtett nép igaz életének útja során levő két stáció közt, egy olyan bensőséges minőségi kapcsolat, melyet egy nyugati azaz anyagelvű gondolkodással élő tudós sosem fog megérteni. Mint ahogy azt sem értik meg, hogy a szkíta élettér a Kárpát-medencétől Koreáig tart és az egymásrautaltság miatt nem köz-ön-séges országokat, hanem köz-ös-séges társadalmat takar, melyen belül a népnevek egyik értelmezése a minőségi tulajdonságnév. Ezért ők mindig szétszedik, elemzik, összerakják és kezdik előlről, mint a saját farkába harapó kígyó, vagy mint a mókus a kerékben.

Mi a különbség a sámán és a táltos közt?

Az általánosan elfogadott munkamódszer szerint a teremtett dolgokat három alapvető tulajdonságuk szerint csoportosíthatjuk. 1. testi szint, 2.

lelki szint, 3. szellemi szint. Ennek megfelelően a fenti kérdést úgy lehet megközelíteni, hogy a sámánnak és a táltosnak létezik-e közös jellemzője, s ha igen, akkor ezen belül, mely szintű tulajdonságoknak felelnek meg, valamint, hogy a harmadik tulajdonságot mi képezheti?

A fenti fogalmaknak közös tulajdonsága egy olyan a földi és égi világ közti kapcsolat tudatszintjének minőségi jellemzése, melyen belül a különbséget a szakralitás és az anyagelvűség alapján kézzelfogható anyagi szint egy teljes egészen belüli aránya jellemzi. („Egy az Isten” lásd énlakai templom festett kazettájának latin ill. rovásírásos feliratát is) Ennek megfelelően a sámán a lelki szintnek, míg a tá(l)tos a szellemi szintnek felel meg. A harmadik, hiányzó tudatszint a mágusi szint, mely a fizikai szintet képviseli. Ez a sorrend nem alá- és fölérendelt hierarchiát jelent, hanem egyben azt is jelenti, hogy ezek egymással szemben semmiféle szempont szerint sem játszhatók ki.

A három tudatszinti kategória a fizikai világból a szellemi világba vezető út stációit határozza meg. Az alábbi jellemzéseket a fizikai szint, azaz a mai elfogadott tudományosság oldaláról közelítve adjuk meg, nem feledve a teremtett világ egységét.

Az alábbi szinteken belül is megtalálható a hármas tagolódás mind kulturális, mind területi egységekben is. Pl. Kárpát-medence esetében a Női Princípiumot kiragadva látható, hogy a keleti oldalon Babba Mária Dicsérete (szellemi szint), középen Bódog Asszony imádata (lelki szint), míg a nyugati oldalon Mária tisztelete (fizikai szint) figyelhető meg.

Mágus azaz **fizikai szint** megjelenési formája, az írott tudás, melynek elsajátítása a tudományos tények elfogadásával történik. A legelső és egyben a legkézzelfoghatóbb a mágusi szint. Ez az anyagi világban lévő dolgok tudományos, azaz **Magisteri** szintjét határozza meg. Ezért a mágusok mindig az anyaggal manipulálnak. A mai világban ide tartoznak a tudósok, a bűvészek, (pl. anyagot tüntetnek el) stb. a működési területük földrajzilag Kis-Ázsia területe folyamközi (Mezopotámia) központtal.

Sámán azaz **lelki szint** megjelenési formája, a szóbeli tanítás (regölés), melynek elsajátítása a hit segítségével történik. A középső szint, mely-

ben a teremtett lelkek (élőlények) túlvilági és a földi kapcsolatát biztosítják a világfán való lelki utazással a hangok (dob, ének, kolomp stb.) segítségével. A beteg vagy eltévedt lelket visszasegítik a földi világba. Ezért a sámánok mindig a lélekkel foglalkoznak. Ők, akik kiűzik az ördögi-gonosz lelkeket, helyreállítják a lelki egyensúlyt, illetve megkeresik az eltűnteket. A működési területük földrajzilag Ázsia területe, Ordosz központtal.

Tá(l)tos azaz **szellemi szint** megjelenési formája, a megtapasztalás, melynek elsajátítása a hit tudat szintre emelésével tapasztalható meg. Ne csak hidd Istent, hanem tudd is. A ki-tát-ott, kinyitott kapu, mely sem alulról, sem felülről nem határoz meg korlátokat, a tudat szellem szintjének teljes szabadsága, melyben a teremtett lelkes és lelketlen jószágok túlvilági és evilági egyensúlyát biztosítják a szellemi, égi küzdelmek (fekete és fehér bika képében – tátosok – vetélkedése, kik felhőkön érkeznek) segítségével. Ezért a tátosok mindig a szellemmel foglalkoznak. Ők, akik a rejtéki tudást képesek megmutatni-megtapasztaltatni azokkal, akik feltétel nélkül elfogadják a teremtett világ teljes rendjét és képesek leküzdeni, a tükör által homályos káprázatok, képmásokat. Helyreállítják a jó és a gonosz szellemek szellemi egyensúlyát, nem ellenségként, hanem ellenfélként, legyőzve és nem elpusztítva. Lásd Hunor és Magor küzdelmét, melynek ellentéte a Romulus és Rémus ill. Káin és Ábel egymás elpusztítására irányuló küzdelme. A működési területük földrajzilag a Közép-Európa területe Kárpát-medence központtal.

A táltos
László Gyula rajza (Internet)

ZÁHONYI ANDRÁS

Eltitkolt magyar történelmi vonatkozások

Rendhagyó gondolatok BunyevácZ Zsuzsa: *A Szent Grál* üzenete* c. könyve kapcsán

A lényeglátáshoz elengedhetetlen, hogy megfelelő nézőpontból tekintsünk a vizsgált kérdésre. A Grált és a világtörténelem eltitkolt magyar vonatkozásait a szerző igyekszik minden lényeges szempontból körbejárni. Vizsgálódásainak eredménye ez az izgalmakkal teli könyv.

Egy laikus nem veheti a bátorságot, hogy a szakemberek megállapításaival vitába szálljon. Annyit azonban feltétlenül megtehet, hogy a logika eszközével élve levonja a maga következtetéseit. Azokat egyébként, amelyeket bárki gondolkodó ember levonhat.

Úgy tűnik, hogy az így kapott kép lényegileg különbözik a „hivatalos” tudomány álláspontjától. Pedig nagyrészt ugyanazokból a rendelkezésre álló leletekből, nyelvészeti és genetikai vizsgálatokból építkezik. Mégis a magyarság két, egymástól alapjaiban eltérő történelméhez jutottunk. A logika alapján ebből az is következik, hogy az egyik következtetés nem állja meg a helyét. Hogy melyik, arról döntsön az olvasó. A logika eszközeivel élve...

Egy **újságíró** szokatlan világlátása

Egy különleges könyv áll előttünk. Nemcsak azért, mert – s most a szerző szarkasztikus humorral teli szavaiból idézek – egy „szőke nő” írta. A Magyarok Házában tartott könyvbemutatón elhangzott: egy ilyen átfogó könyvet nem egy biokémikus-gyógyszerésznek kellene megírnia. Ha már a Jóisten megáldotta az írás képességével, kötelességének érezte, hogy közérthetően írjon a magyarság eltitkolt történelméről. 10 év hatalmas munkája áll előttünk. Vibráló személyisége és oknyomozó stílusa meg is bolygatta a „férfiak uralta” tudományos élet állóvizét. Nagy kár, hogy a mai „tudósok” nem segítették korszakalkotó munkáját – ezért szégyellhetik is magukat!

A szerző frappánsan jegyezte meg őseinkkel kapcsolatban: „Használhatnám a „választott nép” ki-

fejezést is a magyarsággal kapcsolatban – de az már foglalt. Ezért beszélek könyvemben a „Grál népéről”. Ugyanis a magyarság fontos feladata és küldetése, hogy „megmutassa a világnak az igazi kereszténységet” (II. János Pál pápa kijelentése 2001-ben).

Az „utolsó ítélet népe” jelzőt egyébként már Attila (a világ ostroma) hunjai is megkapták.

Tudományos eredmények versus **tudománypolitika**

Minden nép a valóságosnál dicsőségesebb képet próbál festeni magáról. Van egy kivétel: mi, magyarok. Trefort Ágoston szerint (1877) nekünk európai (pl. finnugor) rokonságra van szükségünk. Acsády szerint (1895) „a tudós cím nálunk éppen nem a tudományos munka alapja... csak kegyelteknek szokták adományozni”.

Vajon változott-e valamit a helyzet azóta? Vajon átírták-e a történelemkönyveket az újabbban előkerült írásos emlékek és a 20. századi genetikai eredmények alapján? A válasz: nem! Mintha nem akaródzna a magyarság valódi történetének kiderítése...

Gardner könyvének magyar fordításakor pl. „kimaradt”, hogy Nagy Károly anyja magyar-rokon (avar) hercegnő volt. Hancock pedig úgy foglalkozik a finnugor nyelvekkel, hogy a „nyelvsalád” több mint 50%-át adó magyarok nyelvét szinte meg sem említi...

A számtalan „kalandozásnak” tekintett sikeres nyugati kincsvisszaszerző hadjáratunkból pedig két vesztet – az augsburgit és a merseburgit – tanítják leginkább iskolai történelemkönyveink...

Az ősi bölcsélet, a mágustudás a vízözön előtti időkre vezet vissza, **Énok-Nimrud-Hermész-Thoth** idejére. ENANNATU Gudea és a főpap Melkizedek már kenyérrel és vízzel áldozik sok évvel Jézus születése előtt. ** Mire a sémiták (Kr. e. 3200-3000) és az indoeurópaiak megjelentek a világ színpadán, az emberiségnek szinte már minden

* A Grál szó elszlávosított Királ, képeje ⊕ a KÖR ÁLL fogalomban fejezi ki a Világmindenséggel alkotott kapcsolatát, Grál király nincs, csak KIRÁLY (Szerk.)

** Gyárfás Ágnes: TUR-ÁN... 72. old. (Szerk.)

fontos tudás, ismeret rendelkezésére állt.

Gilgames is ebbe a sorba (Énok-Nimród-Hermész-Thoth) tartozik – azonban eltérő véleményeket olvashatunk a szakirodalomban arról, hogy ő Nimróddal (a bábeli toronyépítővel, a tanítómesterrel, az égen pedig az Orion csillagképpel) azonosítható, vagy inkább Nimród dédunokájával.

A királylistán Enmer/ud/kar neve a mássalhangzók alapján Nimródnak is olvasható /lásd: Hol vagy Mezopotámia? Két Hollós Könyvek, Bp., 2006, szerk.: Tábori L./: Ő Gilgames dédapja.

A magyar néphitben él a világ első szent királyának, Nimródnak a hagyománya. A Grál-királyok Világkirályok voltak – közéjük sorolhatók szent királyaink is. Birtokunkban van a világ egyetlen ismert Grál-koronája, a Szent Korona – rajta az Ítélező Jézussal, a Világ Királyával.

A szkíták misztikus kelyhe (kupája) is égi hatalmat jelez. Emellett a vérszerződésre is utal, mely nem rokon népek, törzsek szövetségét jelképezi.

Úgy tűnik, hogy a ragozó nyelvű népekből kerültek ki a „Fényhozók” (az emberiség kulturális és tudományos „ugrásainak” megvalósítói) is.

A ragozó nyelvű népek kultúrateremtése, jelképei Az emberré válás megtörténhetett a Kárpát-medencében is (lásd a rudabányai „Rudit” és a vértesszőlősi „Samut”). Emiatt semmi sem zárja ki, hogy – amennyiben létezett – itt is kialakulhatott az ősnyelv. A szkíta (más szóval ragozó nyelvű) népek évezredek óta folyamatosan alkotják a kultúrát, alapítják a vallásokat¹.

Tanításaik központi eleme az Istenhez (az örök bölcsesség elnyeréséhez) vezető út megmutatása minden arra érdemesnek. E népek fiai közül kerültek ki az első tudósok, csillagászok, az írás feltalálói.

¹ Lásd a szkíta vallásalapítókat: a nem perzsa Zarathusztrát (aki megjövendölte Jézus születését), a nem ind Buddhát, a nem zsidó Jézust, a nem perzsa Mánit (hármassága: a Fény Atya, a Fény Szűz és a Fény Fiú) – ők mindnyájan szűztől (az égi Istenanyától) születtek (mint ahogy Mitrász és Dionüszosz is).

Buddhának is 12 tanítványa volt, kb. 30 évesen kezdi pályafutását, vállalt szegénységben vándorol, a bráhmanákat (papokat) bírálja, az ellenség szeretetét tanítja, nem gyűjt a Földön felesleges kincseket. Ő a Világ Szeme, az Egyedüli Fény. Ha nem állna ott Buddha neve, azt is hihetnénk, hogy Jézusról van szó...

A NATO jelképe (körkereszt), **az Európai Unió szimbóluma** (Szűz Mária – Napba öltözött Boldogasszonyunk – csillagkoronájának 12 csillaga), **a Mindent Látó Szem** (Nimród templomának díszítője), **az amerikai kosárlabda-csapatok selyemnevei** (a mi Turulunkhoz hasonlóan az isteni küldetés jelképei) mindnyájan Nimród népéhez vezethetők vissza. A 14. századi Regius-kézirat szerint az első „szabadkőműves” nagymester nem Salamon volt, hanem Nimród².

Végül négy gondolatot emelnék ki a könyvből: Mitől válnak közismertté egyes uralkodók, települések nevei?

Hol folytatódik a szent vérvonal?

Folyamatosan lakható volt-e a Kárpát-medence?

Mi a magyarság küldetése?

Ismert és alig emlegetett **uralkodók, helységnevek**

A szakirodalom csak ritkán használja a „megalitikorszak” és a „megalit népe” kifejezéseket – talán azért, mert ezek is a ragozó nyelven beszélő népekhez köthetők? Nagy Károly hamar széteső birodalmairól és – az elhurcolt avar kincsekből származó – gazdagságáról hosszasan írnak a történelemkönyvek. Pedig az „európai királynak nehéz volt a keze az íráshoz” (olvasni ugyan tudott...). A kérészéletű Nagy Sándor hőstetteiről zengedez a mai világ, Attiláról viszont csak keveset beszélnek – akkor is kutyafejűként emlegetik.

Ábrahámot mindenki ismeri (pedig nem alapított birodalmat, nem épített templomot-tornyot) – Nimrudról azonban (aki az előbbieket megtette) hallgat, vagy csak (rágalomnak tűnő) negatívumot közöl.

A kihalt Neander-völgyi ősemberről minden iskolás hallott – a bükkiről, a vértesszőlősről, a rudabányairól jóval kevesebben. Mezopotámia, Egyiptom, Kánaán (a mai Palesztina), Trója világhírűek – a velük egyidős vagy régebbi tordosi és tatárlakai őstelepekről viszont szinte senki sem tud...

² Ezen elképzelés szerint Salamon templomának helyén még a vízözön előtt Énok temploma (megalitikus szentély) állt. Énok (más nevein Hermész vagy Nimrud) két nagy oszlopot állított fel egy magas hegyen (a gránitoszlop tűz-, a bronzból készült vízbiztos, így az egyik minden biztonnyal fennmarad az apokalipszis után is), melyekre a világ minden tudományát és művészetét rávéste. A titkos földalatti kamrában az egyik oszlop maradványaira bukkan(hat)tak Salamon templomának építői.

Hiába no, a történelmet a győztesek írják (s nem Nimrud leszármazottai)!

A „szent vérvonall” követése

Bunyevácz a bibliai és a krónikáinkban említett leszármazási rendet összevetve is érdekes következtetésekre jut: az Énok-Noé-Hám-Kus-Nimrud ágban véli felismerni az ősi tudás képviselőit.

Gardner szerint Énok Káin (ősi tudásának valódi örököse) leszármazottja, a szent vérvonall képviselője. Meglepő, hogy Sét (Ábrahám őse) ágán is találkozzunk Énokkal. Ezen az ágon haladva 400 évnyi történelmet „hagytak ki” Ábrahám és Mózes között az Ószövetség összeállítói. Dávid pedig nem Saul leszármazottja. Dávid fia, Salamon királlyá felkenésekor nem voltak jelen Júdea és Izrael vénei. A bibliaszótár szerint ennek az volt az oka, hogy Salamon nem isteni akaratból lett király (azaz a királlyá avatás új módját követték „beavatásakor”, vagyis nem a kánaáni uralkodók szakrális hagyománya szerint lett királlyá).

A kérdést tovább bonyolítják a Jézus származása³, keresztre feszítése és temetése körüli események⁴,

³ Galileát akkor többségében nem zsidók lakták. Jézus idejében még nem volt zsinagógája Názáretnek. Így már érthető, miért nem támadhat a zsidók szerint Galileából próféta. Az Újszövetséghez kapcsolódó hagyomány szerint egyébként Jézus befizette a 2 drachma ún. prozelita-adót, amelyet a zsidó vallásra áttérteknek kellett fizetniük.

Jézus tanítványai galileaiak voltak (Karióti Júdás Júdeából költözött Galileába). Jézus rendszeresen magaslatokon imádkozott (pl. az Olajfák hegyén). A szentélyt is a zikkuratok tetejére építették, hogy közelebb legyen az égiekhez.

A júdeai Betlehem 3. századinál korábbi nyomairól nem tudunk (távolsága Názárettől 180 km) – viszont Galileában, 10 km-re a mai Názárettől fekszik Bit Ilu Lachama (jelentése: Lahama istenasszony háza – Bunyevácz Bét Lahm néven említi), azaz Betlehem. Egyébként Názáretről is csak a 2. század végén hallhatunk először.

Az emberi alakot öltő természetfölötti Megváltó központi szerepet tölt be a zoroasztrizmusban és a kereszténységben, ám teljesen ismeretlen a zsidók szent irataiban (ott egy földi király, politikai vezető érkezését várják, aki megszabadítja Izraelt a római uralomtól).

Martin Lunn történész szerint a Karolingok úgy kerültek hatalomra, hogy a „jézusi vérvonallat továbbvivő” Merovingokat kiirtották. (Megj.: Mária Magdolna a galileai Magdalából való. Tisztázatlan, hogy csak spirituális kötődés, vagy – utódokat létrehozó – testi kapcsolat is fűzhetette-e Jézushoz, melyből az isteni vérvonallat továbbvivő uralkodók származtak?)

melyek a hivatalos katolikus álláspont újragondolására sarkallnak. A Jézus születése előtti kb. 4 évszázad nemzedékrendjéről nem találunk információt a Bibliában. Lehet, hogy Jézus Noé és Nimród leszármazottja, s nem Dávidé? – teszi fel a kérdést a szerző.

Gimbutas szerint a „boldog békeidőknek” (az Aranykornak) kb. Kr. e. 2400 körül lett vége, amikor proto-indoeurópai törzsek támadtak Európára, és istennők helyére a maguk hímnemű, „teremtő” isteneiket tették. Mezopotámiában ezt a kb. Kr. e. 3000-től beözönlő sémiták vitték véghez. Ők Istárt (Innana, az Egek Királynője utódját) új szereppel is felruházták: ő lett a háború istennője.

A **Kárpát-medence** folyamatosan lakható volt

A szerző kérdésselvetése nagyon is időszerű: van-e a Szent Grálnak valamilyen üzenete a mai ember számára? László Gyula nyomán „az így lehetett” nyomába ered – az „így volt” magamagát becsapó képviselőitől elhatárolódik. Kretzoi Miklós geológus és paleontológus professzorra hivatkozva idézi, hogy az emberszabásúak kelet-afrikai képviselői Kr. e. 11-12 millió évvel kihaltak – de a rudabányai ásatások során kiderült, hogy eljutottak Európába és itt tovább éltek. A Rudapithecus arckoponyája emellett rendelkezik a más-salhangzó-képzés kifejlődését lehetővé tevő tulajdonságokkal is. Elképzelhető tehát, hogy az európai előemberek nem Afrikából származtak, hanem az eurázsiai kontinensen fejlődtek ki. A vértesszőlősi ősember telephelye alapján pedig arra következtethetünk, hogy az emberré válás a Kárpát-medencében is végbemehetett. A 6500-7000 évesnek tekintett tatárlakai táblák – melyek helyi, Maros-menti agyagból készültek – tovább erősítik ezt a feltételezést. Kiszely István és a genetikai vizsgálatok szerint az ősköri lakosság leszármazottai folyamatosan lakták a Kárpát-medencét.

A magyarok **küldetése**

Úgy tűnik, hogy nekünk, magyaroknak külön küldetésünk van: Jézus eredeti tanításainak megismertetése a világgal. Róma és a világ tudja ezt –

⁴ Pl. a zsidó hagyomány nem engedi meg, hogy követőit keresztre feszítsék. Jézus eltemetésének módja a zsidók körében törvényszegésnek minősülne. Jézust az antropológusok többsége a mediterrán (nem sémita) típusba sorolja.

csak nem siet közhírré tenni.

Egyetlen uralkodóház sem adott annyi szentet a világnak, mint az Árpád-ház (ráadásul nem mártírokat, nem térítő papokat). A magyar királyokat csak a Szent Koronával lehetett megkoronázni. Püspök-kinevezési joguk volt (apostoli királyok). Talán azért, mert egy szent vérvonal képviselői?

Grandpierre K. Endre szerint a magyar trón csak hamisítás és lopás révén került a Habsburgok kezébe. Valószínű, hogy Mátyás váratlan halálában (hivatalosan „agyvérzés” okozta) politikai okok is „közrejátszottak”.

Szent István Nagylegendájában olvashatjuk, hogy a magyarokat „az örökkévalóság titkos terve természetesen lakóhelyükről napnyugati részekre rendelte a keresztények eltévelyedéseinek megboszszulására”. II. János Pál pápa is kijelentette 2001-ben, hogy „a magyarokra hárul az igazi kereszténység megismertetése Európával”. Talán tudta, hogy a „Grál népe” vagyunk? A honfoglalóknak nevezett magyarok sírjaiban egyébként keresztet találtak...

A Grál: kehely (kupa), vérvonal, tudásforma. A Turini lepel „leleplezése” után érezhetjük, hogy a Lepel is Grál. Sőt Szent Koronánkat is tekinthetjük a Szent Grál egyik megjelenési formájának. Rajta a 19 zománckép közül egyik sem ószövetségi tárgyú – a német-római császárn mind a 4 az. Ez arra utal(hat), hogy őseink az Ószövetséget elutasító Máni tanításain keresztül, saját anyanyelvükön juthattak el Jézus tanításaihoz, örömeiket hozzá.

A pálosok a Grál magyar lovagjai. Ők az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend, akik nevüket Remete Szent Pálról (tehát nem Pál apostolról) kapták. Náluk – a templomosokhoz hasonlóan – a külső cél (a Rómának megfelelés) mellett egy belső is megfogalmazódott: a régi szkíta ősbölcsesség – Jézus eredeti tanításainak – továbbadása.

Felmerült, hogy királyaink egykori koronázó helye nem a mai Székesfehérvár lehetett (inkább a Pilis jöhet szóba). A magyarok Fekete Madonnájának tisztelete (mely Lengyelországban és Franciaországban is megvan) az Ízisz-kultuszig vezethető vissza.

Bunyevác könyve szerint Jézus a következőket mondta tanítványainak:

„Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket... Mert néktek megadtam, hogy érthessétek a mennyek országának a titkait... Figyeljétek, vigyázzatok és imádkozzatok, mert nem tudjátok, mikor jó el az idő... Hogyha hirtelen megérkezik, ne találjon titeket aludva...”

Mi, magyarok is Jézus tanítványai vagyunk. Ideje lenne már odafigyelnünk erre az üzenetre!

Észrevételek

Bámulatos az a merészség, amelyet Bunyevác Zsuzsa újságíró a lényegi kérdések felismerésében, megfogalmazásában és a válaszkérésben felmutat. Az Alexandra Kiadó 2007-ben megjelentetett könyve leginkább ezért lett sláger. Jelenleg már a 2. kiadás van a nyomdában. A téma nyilvánosság elé kerülését tekintve ez óriási előrelépés, hiszen az 500-1000 példányban, magánkiadásként megjelenő igénytelenebb könyvek csak szűk körhöz jutottak el.

A szerző vallja: ő „csak” mások szakmai eredményeit „rakta össze” új rendszerben. Komoly szándékát jelzi, hogy még további két kötetet tervez, melyekben bővíteni, pontosítani szeretné eddigi következtetéseit (Cser Ferenc és Tábori László szakmai megjegyzései ebben bizonyára segíteni fogják). *A Szent Grál keresése* nem sokára elkészül – témája a mennyei királyság (a hatalom előtti kor), a teremtésmítoszok, az ősök valódi tudása.

Egy kutatónak sokkal nehezebb „szármalnia”, mint egy újságírónak. Ugyanis megköti a kezét szűkebb szakterületének éppen aktuális dogma- vagy axiómarendszere. Bunyevác gondolkodásmódját külön tárgyban kellene oktatni az újságíróknak (pl. *Védekezés a médiamágia és a történelemmanipuláció ellen* címmel).

Egy közel 500 oldalas könyv alapos elolvasása után **néhány megjegyzést** csak azért teszek, hogy ezzel is segítsen a szerző további munkáját.

Dicséretes szorgalomra vall, ha valaki képes művéhez 74 oldalas szakirodalom-jegyzéket mellékelni.

(A részek és fejezetek tagolása a „Jegyzetek és hivatkozások”-ban azonban nehezen követhető, mivel az ismétlődő fejezetszámok előtt nem áll ott római számokkal a rész száma, pl. a 446. oldalon *3. fejezet – II./3. fejezet* helyett. Célszerű lenne a hivatkozott szerzők ábécé szerinti feltüntetése is.)

A könyvben azonos súllyal szerepelnek nemzetközileg elismert szaktekintélyek széles körben elfogadott és lelkes emigránsok vagy politikai üldözöttek érzelmileg

ŐSTÖRTÉNET

megfogó művei. A felsorolás talán nyelvészetileg és mitológiailag szorul leginkább bővítésre. Hiányoltuk pl. Varga Zsigmond, Várkonyi Nándor átfogó, rendszerszemléletű könyveit és a bibliai alpműveket. Götz László is nagyobb hangsúlyt érdemelne. Ha Baráth Tibor fejtegetései teret kaptak /139., 439. o./, akkor Borbola János egyiptológiai munkáiról – aki fogorvos létére 2 évet végzett az egyiptológia szakon – is érdemes volna néhány szót szólni.

A szerző a sumerok⁵ napistenét rendszeresen *Sa-masként* említi /pl. 269. o./ – holott ő az akkádok (babiloniak, asszírok) napistene, a sumeroké UTU (hozzáteszem, hogy a „szakirodalom” is gyakran keveri a sumer és az akkád istenségeket).

Az *isten* (jelentése: egy) szó pedig nem sumer, hanem hittita eredetű, akkád szó – sumerul az isten *AS*.

Nimród nevééről: a leopárd neve nem sumerul, hanem akkádul *nimru*. Sumerul NÍB (L.131a). Nimród nevét sumer elemekből összerakva pl. a NIM (L.433) + RU (L.68) + UTU / UD (L.381) = „a magas(ságos) Napnak (időnek, viharok) szentelt” értelmezést kaphatjuk.

L.: René Labat Akkád epigráfiai kézikönyve, Párizs, 1948.

A könyvben M. Wehrly-Frey véleményét is olvashatjuk. Eszerint Mária adiabenei (párthus) hercegi családból származott. A napkeleti bölcséket pedig a görög szöveg mágusoknak (magoi) nevezi. Megjegyzésem: érdemes lenne pontosan megadni, hogy ebben a lényeges kérdésben milyen forrásból merített az idézett – számunkra kevésbé ismert – szerző.

Reméljük, hogy a névelírások (Jankovits – Jankovics helyett /460. és 468. o./, Gönci – Gönczi helyett /487. o./, Horváth – Horvát (István) helyett /157. o./, Oppert – Oppert helyett /62. o./, altaji – altaji helyett /62. o./, kárpát-medencei – Kárpát-medencei helyett /139. o./) javításában a lektori csapat a következő kiadásban egy kicsit figyelmesebb lesz.

A magyar nyelv szabályai szerint a „népek, amelyek...” a helyes (a könyvben a „népek, akik...” szerepel).

ELAM Mezopotámia keleti része (lásd L.433), s nem az északi, ahogy a 75. oldalon áll. Az északi terület neve L.7 szerint sumerul SZU.BIR^{ki} (akkádul Szubartu). A szubar, a szavárd és a szabír népevek Bunyevácznál egybemosódnak /75-76. o./ – pedig pl. az általa is idézett Cser Ferenc megkülönbözteti őket

(www.nemenyi.net, Könyvismertető és bíráló – Sípos Erzsébet: Kultúrák kialakulása Mezopotámiában és a Kárpát-medencében, Antológia K., 2005, Kecskemét).

Az AL:LA.MU sumer olvasat /393. o./ megfeleltetése az Álmos névnek nem igazán meggyőző (a könyvben idézett „módszer” követve is az „állam” vagy „álom” magyar szavak jutnak róla előbb eszünkbe).

Zarathusztra tanításait az Aveszta tartalmazza – csak a későbbi párthus korszakban kapta a Zend (közép-iráni) jelzőt /96. o./.

A zend → szent „magyarul hangzósítást” Bunyevác „megengedi” – az Aveszta „magyar megfelelőjét” azonban nem említi.

A szakemberek többsége az óperzsa nyelvet flektálónak tekinti, a médet és a szkítát pedig különbözőnek /431. o./.

A párthus korszak Kr. e. 247 és Kr. u. 226 (és nem 326) között volt /99. o./.

Sákya: Buddha törzsének neve. Buddha származására nézve egyelőre egyértelműen megbízható adat nem áll rendelkezésünkre, csak feltételezések /102. és 265. o./.

A sákya-szaka megfeleltetés nem igazán meggyőző. A Meroving I. Clovis frank király ismertebb neve Chlodvig (235. o.).

A könyv külön erénye, hogy az olvasóközönség számára kevésbé ismert fogalmak (pl. jégkorszakok, kőkorszakok időrendje, a nyelvek csoportosítása stb.) megértéséhez, követéséhez rövid áttekintést ad. A Kárpát-medence kultúráját azonban évezredekkel fiatalabbnak tünteti fel, mint az újabb kutatási eredmények (Cser Ferenc észrevétele).

Bunyevác könyvének külön erénye, hogy megemlíti alig közismert magyarországi feltárásokat is.

Pl. a Nagykanizsa melletti homokdombon talált, 6000 évesre becsült szentélyt, a hódmezővásárhelyi /gorzsai/, tiszapolgári, endrődi, balatonmagyaródi, hidvégpusztai kőkörök helyszíneit, a Gyulafehérvár melletti Kisompoly és Sarmizegetusa Stonehengenél 1000 évvel régebbi kőköröket,

a kunhalmokat /az Alföld „piramisait”, melyek rendszerük kiépítési rendszere ugyancsak csillagászati értelmezéssel magyarázható/,

a nagyszéksői rovásírásos kelyhet, a Nagykanizsa melletti homokdombon található szentélyt.

⁵ Bunyevác (Bobula Ida nyomán) a „sumir” kifejezést használja, a nép hivatalos magyar megnevezése: sumer

BÁRCZY ZOLTÁN

Töprengések a hazáról I.* (1995)

Elöljáróban közölni kívánom, hogy a tanulmányaimban érintett magyarságtudomány-kutatással több évtizede, lelkiismeretesen és alázattal foglalkozom. Az a körülmény terelt a kutatás útjára, hogy már fiatal koromban tapasztalnom kellett, hogy a magyar történelemtudomány és a magyar nyelvtudomány akadémiai szintű művelői elvonatkoztatják magukat a tudományos igazságtól s ezzel már nem azt tették, mint ami a titulusokból következne. Szomorúságot ébresztett bennem Széchenyi István tömör napló bejegyzése, miszerint „A történelem kiesett a tulajdonunkból.”¹ Viszont fokozott kutatómunkára sarkallt Illyés Gyula megnyilatkozása: „A magyar szellemélet nem adott tárgyilagos képet a magyarságról.”²

Elébe sietek esetleges bírálóimnak, akik ezért a tevékenységemért netán nacionalizmussal vádolnának, hogy talán csak nem bűn, ha valaki olthatatlan vággyal igyekszik megismerni ősei történelmét, még akkor sem, ha e ténykedés egy-két embernek nem tetszik.

Ugyancsak előljáróban tisztázni kívánom, hogy sem tudatomban, sem írásaimban a magyarság kérdése nem antropológia, nem anyanyelvi és különösen nem családi név kérdése, hanem kizárólag lelkiesség, morális magatartás kérdése. Figyelmeztetés legyen ebben az Aradi Tizenhárom Vértanú példamutatása és Petőfitől e rövid idézet:

„Ha nem születtem volna is magyarnak,
E néphez állanék ezennel én...”

Itt idézem Teilhard de Chardin egy mondatát: „A megismerésnek az a célja, hogy az igazság növekedjen, mert csak az igazság viszi előre a világot...” Nos, időszerű lenne a történelemtudományt nem azzal a közönnyel tudomásul venni, hogy az amúgy is a „győzők propagandája”, hanem úgy művelni, hogy az visszaadná e tudományágnak az

őt megillető rendfokozatát, mint ahogy ez minden más kultúrállamban szokásos.

Ezekben a kérdésekben máris fel kell vetni a legfőbb tanítóhivatalunknak, a Magyar Tudományos Akadémiának a felelősség kérdését.

Abból az alapigazságból kiindulva, hogy egy népet nemzetté az ő történelmi tudata emeli, (ha van történelmi tudat, van nemzet), vizsgálat tárgyává kell tenni e kérdést részletesen.

I. Történelmi kérdőjelek

A kérdőjelek sokasága ébred az emberben, melyek megválaszolásának hiánya történelmi ismereteink hiányát is jelenti. Vegyük sorra.

Hallay István: Anonymus 900 év távlatából c. terjedelmes tanulmányában ezt közli:

„Azt ma már minden komoly történetíró tudja, hogy az európai történelem nem rendelkezik ókorral...” Hallay véleménye megegyezik az európai tudományos világ idevonatkozó felfogásával. Ugyanezt a gondolatot – a Kárpát-medence ürességét – sugallja Bartha Antal: A IX-X. századi Magyar Társadalom c. könyve 122. oldalán (1973), amikor ezt írja: „A magyar etnikum megtelepedése ezen az akkor igen ritka... népességű területen...”.

Nézzük meg, hogy mit is olvashatunk a saját történelmünket érintő kérdésekről például a Kárpát-medencét illetően. A Kárpát-medencében állítólag a római hódítás korában is sztyeppei állapotok uralkodtak. Lakossága nem volt, s korábbi telepések nyomai sem voltak. Majd mintegy ezer évvel később is csak néhány szláv szórvány volt itt, melyek azonban kis létszámuk miatt nem tanúsítottak ellenállást az ideérkező honfoglaló magyarokkal szemben.

Szűcs Jenő a Kárpát-medence lakosságának méretéről: „Theotmar salzburgi érsek, kevéssel a magyar honfoglalás után a 900. évben Pannónia viszonyait ecsetelve a pápának írt levelében a föld népéről szólva kizárólag szlovákokat emlegetett, megjegyezve, hogy a vidék sok napi járóföldre el-

Bárczy Zoltán (1917-1997) fia ifjabb Bárczy Zoltán hozta be szerkesztőségünkbe édesapja írásait, melyek a 20. század 60-80-as éveiben keletkeztek. Ez a tény a tartalomból jól kiolvasható. Ugyanakkor mély hazaszeretettel, éles logikával alkotott és következtetései helytállóak, folytathatók, kibővíthetők, valamennyiünknek tud újat mondani, tanulhat tőle a mai generáció.

hagyott. A kutatás oly sok fáradozása ellenére ma sem tudunk mást mondani.” Így Szűcs Jenő.

Saját földünkről, saját hazánk területéről van szó, ezért nemcsak tanácsos, de kötelességünk is megvizsgálni Hallay István és társai, valamint a tudományos közvélemény állítását, miszerint Európának, s azon belül a Kárpát-medencének nem volt őskora és nincs történelme sem.

A kultúrák hatása, kölcsönhatása és folytonossága a népeknél nyomon követhető, feltéve, ha él az ősök tisztelete és az utódok fenntartják apáik hagyományait. De van ellentétes példa is, amikor a betelepülő ellenséges népek felszámolják az őslakók kultúráját.

Egyiptom történetében volt olyan fáraó, aki az elődjét dicsőítő szövegből kivéselte elődje nevét és a sajátját vésette a helyére, mintha például annak az építménynek ő lett volna az alkotója.

Vonatkozhat ez népekre is, amikor átvették az elődök kultúráját, de elhallgatták a műveltség alapjait szolgáló nép nevét, azt mutatva ezzel, mintha az általuk felmutatott műveltség eredetileg az ő találmányuk lett volna.

Kérdezem, lehet hogy így sikkadtak el Európa őskorának emlékei is?

A Kárpát-medence szolgáltatott már számos antropológiai meglepetést, s azok között a Rudabányán feltárt 2,5 millió éves emberi csontokat, pedig ott állítólag 94 személy teljes csontállományáról van szó. A vértesszőlősi koponyalelet a jégkorszak idejéről i.e. 450000 év tájáról maradt fenn napjainkig. Miért nem tudunk ezekről több és pontosabb adatot?

Az őskor, a paleolitikum itt hagyta szám-talan emlékét, mint az újkor, a neolitikum. Az őseber egyik legfontosabb szerszámának alapanyaga az obszidián volt, melynek eddig feltárt lelőhelyei Tarcal, Tokaj környékén és a Hont megyei Csitár község határában voltak. A feltárások bizonyítják, hogy ezeken a helyeken „kőipartelep” voltak, ami a kő tömeges felhasználását bizonyítja. Ez a tény már magában is nagy tömegű lakosságot tételez fel.

Az őskor híres útjai körül Fényes Elek: Geográfiai Szótára szerint az obszidián út és a só út a Kárpát-medencéből indult ki, míg a borostyán út, a kagyló út és a selyem út idevezetett, vagy itt ment keresztül. Kérdezzük, hogy az obszidiánt és a sót az őskor embere innét már exportálta? Kér-

dezzük azt is, hogy az utak összefutása nem éppen a tömegek által sűrűn látogatott vagy lakott területen volt?

A tudományos világ lépésről-lépésre tisztázza, hogy a fémekről elnevezett korszakok is a Kárpát-medencéből indultak el, különös tekintettel arra, hogy az első ércfeltárások itt voltak, majd később a Cseh medencében.

A rézkorszak kezdetén a Kárpát-medencében az alábbi helyeken folytattak bányaművelést John Dayton meghatározása szerint:

Körmöczbánya (Nyitra m.) arany, ezüst, antimon
 Selmeczbánya (Nyitra m.) ezüst
 Nagybánya (Szatmár m.) arany, ezüst
 Felsőbánya (Szatmár m.) arany, ezüst, cink, ólom
 Kapnikbánya (Szatmár m.) ezüst, antimon, arzén
 Offenbánya (Torda-Aranyos m.) ezüst, tellur
 Veresbánya (Alsó-Fehér m.) arany
 Rudnikbánya (Nyitra m.) réz, ólom, ezüst
 Rudabánya (Borsod m.) arany, ezüst vas
 Nagyág (Hunyad m.) arany, tellur, ezüst, mangán
 Dognácska (Krassó-Szörény m.) réz, ólom
 Szaszkabánya (Krassó-Szörény m.) réz
 Majdánpatak (Krassó-Szörény m.) réz
 Gölniczbánya (Szepes m.) réz, antimon, nikkell, arzén

Ókori fémfeldolgozók nyomait tárták fel eddig Bodrogkeresztúr, Lengyel, Erősd, Vincsa, Gulmenitz, Tószeg, Jordánhalom, Tordos, Polgár, Perjámos, Velemszentvid, Hallstatt, Karanovo, Remete, Nyitra, Lerna és a távolabb eső Szeszklo nevű telepeken.

Az itt felsorolt lelőhelyek és olvasztótelepek kiszolgálását is nagy létszámú személyzetnek kellett fenntartani, – s míg a termelvényeikkel ugyancsak nagy tömegeket szolgáltak.

A gazdaságos termelés feltétele még napjainkban is, hogy az iparszerű feldolgozást az alapanyag feltárás közvetlen szomszédságában kell elvégezni, s nem inkább vonatkozott ez az őskorra, amikor még szállítóeszközök – málházott állatokon kívül – nem léteztek?

A Kárpát-medence korai kultúráját bizonyítja az immár világhírű lelet a Tatárlakán feltárt három írásos agyagtábla, melyeken a későbbi magyar rovásírás négy kezdeti jele is felismerhető.

Ennél a kérdésnél miért hallgatjuk el Torma Zsófia sok-ezer hasonló leletét?

Többen tagadták a táblák eredetiségét. Volt olyan vélemény, hogy valaki Babilonban járt és onnét hozta, vagy ott lemásolta. Boris Perlov szovjet tudós a helyszíni vizsgálatok és a radiokarbon kormeghatározó mérések elvégzése után tisztázta:

- az agyagtáblák tatárlaki származású agyagból készültek

- a babiloni hasonló jeleket tartalmazó táblák kora 6000 év, míg a tatárlakiak 7000 évesek.

Ebből következik, hogy nem lehet azt ma Babilonban lemásolni, ami ott majd csak 1000 év múlva fog megjelenni.

H. Würm bizonyította, hogy a Kárpát-medencében a gabonafélék kinemesítése az őscirolekból i.e. 6-5000 években már befejeződött. Állítását igazolják a gabona termesztéséhez szükséges szerszámokat előállító kőipartelepek feltárása és kormeghatározása a már említett Tarcal, Tokaj és Csitár határában. A gabona tehát már akkor is tömeg élelmezési termék volt.

A technikai civilizációt forradalmasította a kerék feltalálása. A kerék felhasználásával készült kocsi is a Kárpát-medencéből származik. A szekér modellek lelőhelyei: Budakalász, Szamosújvár, Novaj, Gyulavarsánd és Herpály. Megjelenési idejük i.e. 2000-1600 között.

A tudomány mindmáig adós a Csörsz-árka nevű kb. 1600 km hosszú árokrendszer keletkezési idejének és rendeltetésének meghatározásával. A karbantartó munkák elvégzéséhez szabályos távközökben és azonos méretű vermekben elhelyezett bronz anyagú szerszámok a bronzkorból és egy nagy létszámú és jelentős társadalmi szervezettségben élő népről tanúskodnak.

Itt korábban említés történt arról, hogy tanácsveink szerint a Római Légión által birtokba vett Pannónia területén sztyeppe állapota uralkodtak. Ezzel szemben Rómának feltehetően Pannónia gabonája és főként bora kellett. A birtokbavétel időtartama is erre enged következtetni, mert Ammianus Marcellinus, valamint Edward Gibbon történészek egybehangozóan azt közölték, hogy a világ akkori legnagyobb hadserege a Római Légión (i.e. 35-től i.sz. 9-ig) összesen 44 évi harc árán tudta csak birtokba venni Pannóniát.

Felmerül a kérdés, hogy milyen származású, milyen szervezettségű és milyen létszámú nép tu-

dott ellenállni olyan óriási haderőnek 44 évig?

Jelentős kérdés az is, hogyha a halban, vadban gazdag kitűnő katonai védelmet nyújtó Kárpát-medence annyira üres volt, akkor az Európában helyet kereső indogermán népek miért elégedtek meg a jóval szerényebb életlehetőséget és kevesebb védelmet nyújtó északibb területekkel?

A paleolitikumtól kezdve világviszonylatban a legősibb a Körös-kultúra, majd a fejlettebb és fiatalabb Vincsa-kultúra, s még délebbre a Karanovoi-kultúra, mely embermilliókat reprezentál. Ez a sorrend egyúttal a kezdeti kultúrák terjedésének az irányát is mutatta.

Hacsak az itt hevenyészve felsorakoztatott adatokat tekintjük, a Kárpát-medencéből származik többek között

- az epigrafikai és a paleografikai írásrendszer
- a korong előtti és a korongolt kerámia
- a gabona kinemesítése az őscirolekból
- a fémbányászat
- a fémművesség
- az ötvösművészet és a technikai civilizáció alapja
- a kerék is!

A fentiekből nyilvánvaló, hogy a Kárpát-medencében az őskorban embermilliók éltek és apáról-fiúra adták át tudásukat az utódoknak.

Gordon Childe és Fritz Schachermeyr szinte egybehangozóan írják: Az európai népek tanító-mesterei a Kárpát-medencei műveltségek voltak. Ezek szerint Európának mégis volt őskora és őstörténete is?

Tudományos kutatóinktól várjuk annak felderítését, hogy milyen származású és milyen társadalmi rendszerben élő nép lakta a Kárpát-medencét a glaciális kortól kezdve az úgynevezett árpádi honfoglalás koráig. Ennek a kérdéskörnek a tisztázása hatással lehet a későbbi időket tárgyaló történelmi ismereteinkre is.

Kimondva és kimondatlanul még ma is az a tanítás, hogy a Kárpát-medence történelme a római hódítással kezdődött. Ha nem így lenne, nem áldoznának hazánkban huszonöt-ször több pénzt a római leletek feltárására, mint egy-egy, a magyar múltat tisztázni hivatott régészeti ásatásra.

Az előző fejezetben tisztázást nyert, hogy szemben az évszázados tanítással, Európának volt őskora s ebben az ősi kultúrában Európa tanító-mestere éppen a Kárpát-medence népei voltak. Az

is világossá vált, hogy ennek az ősi műveltségnek a megteremtői nem valami jöttment népek voltak, hanem egy azonos un. rövid koponya alkatú, azonos fajú és elengedhetetlenül azonos nyelven beszélő ősnép. Ezeket a történelmi tényeket nem lehet örökre elrejtetni a történelmi igazságot keresők előtt, viszont aki rejtegeti, az felmérhetetlen kárt tesz az egyetemes emberi kultúrának. Miközben ellentétek feszülnek a kutatók és rejtegetők között, jelentéktelen népek más népek múltjából lopkodják össze „múlttá” múlttalanságukat, vagy hamisítják történelmüket a maguk javára.

II. Keressük meg az ősbirtokost

Marad tehát a kérdés, hogy melyik volt az az ősnép, amely Európa kultúráját megteremtette.

Hasznos adatokat gyűjthetünk össze ókori íróktól, akiknél már i.e. 700-tól találunk adatokat a Kárpát-medence földrajzára és történelmére vonatkozóan. Herodotosz (i.e. 484-406.), akit a történetírás atyjának is nevezünk IV. könyve 48. bekezdésében írja, hogy Szkítaország legnagyobb folyója az Iszter (Duna). 49. bekezdésében közli, hogy az Isterbe folyik a Tiphisas vagy Partiszum (Tisza) és az Agathyrosoktól (Erdélyből) a Maris (Maros) folyó. A 49. bekezdésben találjuk, hogy az Istert „öregbítik” az Alpis (Alpok) és a Karpis (Kárpátok) vizei is, ezért nagyobb a vize a Nil folyónál. Herodotosz felsorolja Szkítaország további folyóit a Kárpátokon túl. A Porata (Pрут) a Tyras (Dnyeszter) a Hipanis (Búg) a Borystenes (Dnyeper), továbbá a Tanais (Don), az Araxes (Volga), mely vizét a Meotis (Kaspi) vizével „közli”.

Herodostól még megtudhatjuk, hogy a Kárpát-medencei szkíták első királya Hercules (Herkules) leszármazottja Targitaos volt. Ha az első király nevét megfelelő nyelvészeti vizsgálatnak vetjük alá és a nyelvfejlődés szabályai szerint a kemény „T” helyére annak lágy váltóhangját a „H”-t tesszük és elhagyjuk a görög „os” képzőt, tisztán áll előttünk, hogy az első király nevét őrzi még ma is a Hargita nevű hegy. A Szkíta és a Hun nép és név azonosságát Agathias (szül. i.e. 301-ben) igazolja V. könyve 154. oldalán: „Mindazok a barbarus népek, kik az Imauson belül laknak Szkítáknak, vagy Hunusoknak neveztetnek”.

A Kárpát-medence ókori népei között említik

történetíróink a Gepidákat, Roxolánokat, Szarmatákat stb. Ha utána kutatunk meglepetéssel világosodik meg az említett népek faji azonossága.

Ptolemaeus Claudius: i.e. 138,-180. III. könyv 5. fejt. 19. írja: A szkíta-alánok fölött laknak az ophlonok, a roxolánok és a hunok, mintegy testvérek.

Georg Condinus Curopalata: A chronichon T. könyv 317. oldal: „Az Gélta, vagy Gepida népet is hun, illetve szkíta népnek mondja és a 405. oldalon Attilát az Gepida Hunnusok közül származottnak mondja lenni”.

Hippocrates: (i.e. 456-366) A szelek és vizek és helyekről: Európában van egy szittya nép, mely a Meotisz tava körül lakik, különbözvén a többi néptől és szarmatáknak neveztetnek. Hölgyeik szoktak lovagolni, nyilazni és dárdákat dobni az ellenekre, míg nem szűnnek meg szűznek lenni. Főtt húst esznek és kanca tejet isznak és ippákit falatoznak. Ez pedig turo lótejből.

Tovább bővül ez a kör, ha tudjuk, hogy a magyar antropológiai indexszel megegyező és azonos nyelven beszélő nép volt többek között még a szaka, pártus, méd, kald nép is.

Tehát Herodotosz, Ptolemaeus és Hippocrates írásaiból tisztázódik, hogy számunkra titokzatosnak tartott nép nevek mögött az azonos hun-szkíta népet kell tekinteni. Ezekkel az adatokkal tovább tisztult a kép, miszerint (Gordon Childe-t és Fritz Schachermeyert idézve): „Az európai népek tanító mestere a Kárpát-medencei műveltség volt”, azaz a magyarok ősei, a szkíta nép!

Ez a felismerés szükségessé teszi a vizsgálatot a szkíta nép története, tulajdonsága, szokásaira nézve és idézzünk néhány rájuk vonatkozó véleményt az ókori íróktól.

HERODOTOS (i.e. 484-406.) 215. bek. ...Ami pedig a fejhez és övekhez tartozik azt arannyal díszítik, míg a lovak mellszerszámaint rézverettel rakják körül.

II. könyv 22. A darvak kerülnek a telet szkíta országban s elrepülnek Egyiptomba, Etiópiába és Lybiába.

IV. könyv. 5. A szkíták mondják, hogy az ő nemzetük mindegyik nép közül a legősibb a földön. Ők Targitaus gyermekei, míg Targitaus Jupiter és Borysten folyójának egyik leányától származik. Amikor Targitaus uralkodott az égből lehullott egy eke, járom, fejsze és több csésze, de

mind aranyból volt. Targitaus legnagyobb fia Lipoxais, amikor közeledett az aranyakhoz, az aranyak tüzet vetettek s ő elmenekült. A másik Apoxais ugyanígy járt. A legkisebb fiú közeledtére az aranyak nem vetettek tüzet, így Kolaxaisé lett ez adomány, azért viselnek a szkíták az övükben ma is csészét. Az idősebb fiúk pedig az uralmat átadták a legifjabb testvérüknek.

10. Régi írásban az áll, hogy Hercules (Hérakles) kikötötte az ökreit s ő elaludt. Amikor felébredt az ökröket nem találta. Egy barlangban egy kétnemű nő mondta, hogy az ökrök ott vannak, de csak akkor adja vissza, ha vele hál. Ekkor Hercules odaadta neki az íjját és az övét, melynek a végén arany csésze függött s megtette, amit a nő kért. Hercules ott is maradt. Három fia született a nőtől. Agathyrs, Célon és a legkisebb Schytes. És tőle, Hercules fiától származnak a szkíták. Így beszélnek a Pontust lakó görögök is.

17. A boristhéniták kikötőjétől kezdve elől laknak a Kallipidák, kik görög szkíták. Ezen túl laknak Alazónoknak nevezetnek. Ezek gabonával, vörös- és fokhagymával, lencsével, kölessel táplálkoznak. Ezen túl laknak a szántó szkíták.

73. Uralkodott pedig ezen időben a Médokon Cyraxares, Phaortesnek, Dejoces fiának a fia, aki a szkítákkal jól bánt, annyira, hogy nagyra becsülve őket gyermekeket adott át nekik, hogy tanulják meg a nyelvüket és a nyílak mesterségét.

103. Dejóces fiának a fia osztotta fel Ázsia népeit, hogy külön választva legyenek a dsidások, íjjászok, lovasok, holott azelőtt vegyesen valának. Miután ütközetben meggyőzte az Asyrusokat és Ninivét körül vette, rátört egy hatalmas szkíta sereg. Vezette pedig őket a szkíták királya Madyas. A szkíták pedig egész Ázsiát elfoglalták. E nép pedig vitéznek mondatik, lakoznak pedig az Araxes folyón túl is, szemközt Issedoniakkal. Ezen népet Szkítáknak nevezik.

18. bek. Átkelve a Boristhenesen látjuk először a tengermelléken Hylaát (erdőséget), ezen túl laknak a földművelő szkíták, kiket a Hypanis mellett lakó görögök boristhenitáknak neveznek, önmagukat pedig Olbia polgárainak. A túloldalon pusztaság s ez után laknak az ember-falók, de semmiképp nem szkíta nép.

31. bek. A szkíták mondják, hogy az országukon túl a levegő telve van pelyhekkal s ezek miatt nem lehet sem tovább látni, sem tovább menni,

mert minden jég.

71. bek. Csészéik aranyból vannak, mert ezüstöt s rezet semmire nem használnak.

72. bek. Pénzen vásárolt szolgálók pedig nincsenek.

75. bek. A szkíták nemez sátorba bújnak s magukkal viszik a kender magvát. Azt tűz által ízzó kőre dobják, s attól ízzasztó fürdő felül nem múlja.

A nők pedig megőrölnek ciprus, cédrus és töményfát s a port vízzel keverik s testüket ezzel bekenik. Másnapra ez megszárad s amikor leveszik a bőruk fényes és illatos.

113. bek. A szkíták egyszer az amazonok mellett táboroztak és félték egymástól. De az egyik szkíta közeledett egy amazon nőhöz, s az nem űzte el, hanem banni hagyott magával. Így a két tábor lassan összeköltözött.

127. Perzsák, mi megharcolunk apáink sírjaiért. Ti nem vagytok a mi urunk. Uramnak egyedül Jupitert ismerem és Vestát a Skíták királynéját.

VII. könyv. 64. A szkíta Sákok fejükön főveget viseltek s bő nadrágba voltak öltözve. Íjjakat, töröket és sagaris nevű baltákat vittek. Ezeket, noha Amyrgi Szkíták voltak, Sákoknak nevezték.

ACHEUS (szül. i.e. 484-ben) 9. töredék: Jó tehát szkíta módra enni és inni!

EURIPIDES (szül. i.e. 480-ban) Rhesus drámából: Egy közel határos föld, szkíta nép, midőn Trójához indultam, háborút indított ellenem.

CHÖRIL (i.e. 472-399.) A Sákok, származásra szkíták lakják a búzatermő földeket s a nomádoknak igazságos gyarmatosaik.

ANDOCIDES (i.e. 468-394.) III. Beszéd a Lacedaemonokkali békéről: 5. Ez időben körül falztuk Piraeust és háromszáz szkíta íjjászt bérbe fogtunk.

THUCIDIDES (szül. i.e. 456 körül) II. könyv. 97. Minden nép sokkal alantabb áll a szkítáknál. Lehetetlen, hogy Európa népei megmérkőzzenek, hanem még Ázsiában sincs nép, mely egyenkint képes lenne ellenállni nekik. Egyébiránt az élet körülményeihez tartozó többi megfontolásban és okosságban sem hasonlítanak másokhoz (hanem felülmúlják őket, mint Tiucidides Scholastaja mondja).

CTESIAS (szül. i.e. 446.) 17. Schytarbes a

szkíták királya haragudott a gyalázóan írt Dariusnak s ez hasonlóan vissza írt neki. Darius hadat gyűjtött s nyolcszázezer emberrel indult a Bosporon és Isteren vert hidakon keresztül a szkíták ellen, s tizenöt napig mentek. Nyíllakat lőtték egymásra. Darius megfutamodott s maga után felszedte a hidakat. Emberei elvesztek.

ARISTHOPHANES (i.e. 444-380.) A Madarak c. játékából. 944. vers. A szkíták között kóborol Strato, idegen, akinek nincs szövésileg készített ruhája, hanem dísztelen bundában jött, álruha nélkül.

XENOPHON (szül. i.e. 444-ben) Socrates nevezetességeiből: Európában a szkíták uralkodnak. 4. A szkíták igen számosak, de uralmukat nem terjesztik ki más népekre, ha saját népének ura maradhat. 15. De midőn a rhodok parittyáztak a szkíták nyilaztak, de egyik sem téveszthetett az ellenség sűrű sorai miatt.

ISOKRATES (i.e. 436-338). Panatheanicus: Azután a szkíták törtek be az Amazonokkal, kiket Mars nemzett.

PLATO (szül. i.e. 429-ben) A Törvényekből: VII. A szkíták szokása, hogy bal kézben tartva az íjját, jobbal meghúzzák a nyilat és fordított kézzel is biztosak.

ANTIPHANES (i.e. 407-328) Bacchae c. játékból: XCV. Bölcssek a szkíták, mert a született gyermeknek kanca és tehén tejet adnak inni.

DINO (i.e. 400-350.) Perzsa ügyek: 8. A mágusok és szkíták mirha fával, máskor veszőkkel jósolnak.

EPHOR (i.e. 388-ban) 38. A keleti szél felé az indok laknak, a déli szél felé az etiopok, nyugati szél felé a celták, az északi szél felé a szkíták. Nem mindegyik rész egyforma. A szkíták és etiopoké nagyobb.

ARISTOTELES (i.e. 384-322) Állami intézetek: 8. A szkíták népe volt az első, aki egyedül élt közös törvényeik alapján.

CLEARCH Soliból (i.e. 350-200) Az életek 3. könyv, 8. töredék: A szkíták népe volt az első, mely egyedül élt közös törvényekkel.

THEOPRAST (élt i.e. 312 körül) A növények történetéből: 9. könyv. 13. fej. 2.: Édes a szkíta gyökér. Terem pedig az Ister és a Meotis körül. Hasznos a mellszorongás (nehézlégzés) és a száraz köhögés ellen. Azonkívül sebek ellen mézben. Azután a szomjat is képes oltani. Azért mondják,

hogy a szkíták az édesgyökérrel és a kanca túróval képesek 12 napig is kitartani.

AGATHO (szül. i.e. 301-ben) 4. töredék. A szkíta írás első betűje házhoz hasonlatos, de legérdekesebb a p betű, mert olyan mint egy fésű. Azt mondják, hogy a szkíta méreg, melybe a nyilakat

mártják, viperákból készül. (AMA † PA szerk.)

MEGASTHENES (i.e. 300-247) Indiai dolgok: Indiát az Emod hegye választja el a szkítáktól, kiket szakáknak is neveznek.

2. könyv. 21. Indanthyr-szkíta kiindulván szkítiából ázsíának sok népét leigázta s Egyiptomnak földjére is, mint győztes érkezett.

NYMPHODOR (i.e. 301-241.) 14. töredék. A tibarénok szkítiának népe. Ezeket mondják a legigazságosabbaknak, mert soha nem kezdenek csatát senkivel, míg nem jelentik a csata helyét, napját és óráját.

THEOCRIT (i.e. 281-250.) Scholionok Theokriteshez. Pásztor dal. 56. Neotilag, azaz szittyailag. Hercules használt szkíta íjjakat, tanítatván erre bizonyos Teutar szkítától.

RHODOSI APPOLONIUS (szül. i.e. 230-ban) 4. könyv 282. vers. Van egy folyó az Ocean legvégsőbb szarva, mely hajóval átjárható. Iszternek nevezik, mely keresztül szeli a szkíták országát. A forrása a Boreas szélén túl a Ripai hegyekben van.

PHYLARCH (élt. i.e. 210 körül) Phylarch mondja, hogy a szkíták midőn aludni készülnek, puzdrát vesznek elő és ha jó napjuk volt fehér, ha rossz, fekete követ dobnak bele. Évenként így vesznek számba a jót és a rosszat.

POLYBIUS (élt. i.e. 240 körül) V. könyv. 70.4. Philoteria ama tó mellett fekszik, mely a Jordán nevű folyóba ömlik. Kiömlővén a szkíták városán Skitapolison folyik át.

APPOULLODOR (i.e. 140 körül élt) 13. töredék. 33. Az Abiok szkíta nép. Így nevezik, mert az Abián folyó mellett laknak.

38. Hágion Szkítiának helye, hol Aesculapot tisztelik.

SCYMUNUS Chiosból (élt i.e. 80-ban) 847. Ephorus mondja, hogy az Ister mellett az első a Karpidák, azután az arolérák (Szántók).

NICOLAUS DAMASCENUS (szül. i.e. 64-ben) Csodálatos szokások.

120. A taurok szkíta nép s ha a királyuk meghal, vele temetik legjobb barátait is.

123. A galachtopákok (tejevők) skíta nép. Ők a legigazságosabbak. Együtt bírják a jószágokat is és a nőket is. Az öregeket atyáiknak, a fiatalokat fiaiknak, az egykorúakat testvéreiknek nevezik. Senki nem tudja, hogy kinek a gyermeke s ezért mindenki nagyon szeret mindenkit. Ezek közül való Anacharsis, ki Hellasba jött (Illias 13.)

74. töredék: A kancatúrót evő, jó törvényű szkíták...

APPIAN (szül. i.sz. 147-ben) Mithridates dolgairól. Mithridatest gyógyítják az agarok. Ez szkíta nép, akik kígyómérget is alkalmaznak gyógyszerül. Ezek mindig a király kíséretében vannak.

DIO CHRYSOSTOMUS (szül. i.sz. 51-ben) 69. A szkítákat semmi sem akadályozza meg, hogy igazságosan és törvények szerint ne polgárkodjanak.

PAUSANIAS (i.sz. II. században) Abasa és Sacaát szigeteket az indusokkal vegyes szkíták lakják.

LAERTI DIOGENES (szül. i.sz. 80-ban) A szkíta Anacharsis 800 verset csinált az életről, a törvényekről és a hadi dolgokról. Hellasban így emlegetik: ez szkíta beszéd, azaz, hogy egyenes beszéd.

Sok baj után eljött Anaharsis Szkíta honából

Még el sem hangzott szájában egészen a szózat

Szárnyas nyíl sebesen menybe ragadá ezért!

STRABO (i.e. 66-24) I. Könyv. II. fejt. 27. A régi görögök véleménye szerint mondom, vagy mint Homér. Az északi szél felé a szkíták, a nyugati szél felé a celta-szkíták, a déli szél felé az etiopok laknak. A Borysthénon túl a szkíták közül a roxolánok laknak, azon túl a nagy hideg miatt senki nem lakik.

Plato is így mondja, hogy a *jó törvényű királyi szkíták*.

VII. könyv. 479. A szkíta-szarmata népek a lovakat kiherélik az engedelmesség végett.

SICILIAI DIODOR (élt. i.e. 40-ben) II. könyv 43. Szkítiában olykor kitünő nők is királykodnak, mert úgy gyakorolják magukat a harci dolgokban, mint a férfiak. Cyrust a perzsák királyát is királynő koncoltatta fel.

PLACIUS JOSEPHUS (élt. i.sz. 37-ben) A gomorokat Gomar alapítá, míg Magog pedig a tőle

elnevezett magogokat alapítá.

PLUTARCH (i.e. 50-12) A Tanais (Don) folyót korábban a szkíták Amazoniusnak nevezték, mivel az amazonok fürödtek benne.

ARRIAN (élt. i.sz. I. században) Nagy Sándor hadjárata, v. Anabasisa: IV. 1,1. Kevés nap múlva megérkeztek Nagy Sándor követei az abiok nevű öntörvényű ázsiai szkítáktól. Később az európai szkítáktól is megjött a követ, kiket Homer is a legigazságosabb embereknek dicsér költeményében.

LUCIAN (szül. i.sz. 120-ben) Prometheusból. Te pedig védelmezd őt, hogy igazságosan szavazott, midőn engem keresztre feszíteni parancsolt, legsajnálandóbb látványul az összes szkítáknak.

Toxarisból: Mnesip: Ti szkíták áldoztok Orestesnek és Pladesnek és hiszitek, hogy azok istenek?

Toxaris: áldozunk Mnesip, de nem azért, mert isteneknek tartjuk, hanem mert jó férfiak voltak. A barátunkat az életünk árán is megvédjük, s ha esküszünk a szélre és a kardra, az azért van, mert a szél (levegő) az élet és a kard a halál.

Mnesip: Hány nyájad és mennyi szekered van?

Toxaris: Nincs egyszem, de van sok jó barátom. Kérlek, szünjél meg engem másnak tartani, mint magad vagy.

ALEXANDRIAI KELEMEN (i.sz. 220-ban élt) Tromata c. munkából 132. Delas, egy szkíta ember találta fel az érc keverését.

239. Atöas a szkíták királya ezt üzenté a byzantinoknak: Ne bántásatok jövedelmeimet, nehogy az én lovaik a ti vizeteket igyák.

ORIGENES (i.sz. 185-254.) V. könyv Celsus ellen:

39. Celsus állítja Herodot után, hogy a szkíták Apollót Gongosirnak, Neptunt Thagimasádnak, Venust Argimpasának, Vestát Tabitinak nevezik.

PISANDER Larandából (i.sz. 222-235.) A hősök isteni származásúak C. 14. A madarak (harpyak) szkítiába repülnek el, ahonnan jöttek.

DIONYSUS PERIEGETES (élt. i.sz. 300.) 726. Megmondom mind a népeket, melyek az Ister és a caspiumi tenger körül laknak. Elsők a szkíták, azután a hunok. Utánuk a meatok, nemükre nézve mindannyian szkíták.

MAXIMUS TYRIUS (i. sz. 2. század) 6. A

szkíták, ha részegségi gyönyörre vágynak, máglyát raknak és jó illatú növényeket égetnek. Azt körül ülnek és lakmározni az illatból. S mint mások az italtól, ők is ugrándoznak, énekelnek és tanácolnak.

78. A szkíta nép vitéz, az egyiptomi gyáva. A szkíta nép szabad, az egyiptomi szolga.

Megítélésünk szerint a fenti adatok is hozzátartoznak nemzeti önismeretünkhöz, mely nélkül nemzeti öntudatról nem lehet szó. Kár, hogy éppen az avar, a hún, a szkíta láncszemeket akarják elvitatni őstörténetünkben.

Ma a szkítákra vonatkozó legtöbb és legpontosabb adatokat az ősi kurgánok feltárása kapcsán a szovjet tudósoktól kapjuk.

A szkíta, hun, avar, magyar származás láncolatát az i.sz. 2. századtól a 10. századig már nem a görög, hanem a bizánci irodalomban tudjuk pontosan nyomon követni.

Az idézetekből pontosan megállapítható, hogy a Kárpát-medencében laktak a királyi, vagy királyos szkíták, de a Duna forrásvidékétől az Uralig elterjedő hatalmas területen más-más név alatt, de mindenütt szkíta nép lakott, s volt közöttük pásztori szkíta, szántó-vető szkíta, érekeverő szkíta, de mindannyian „öntörvényű” szabad szkíták voltak, s vitathatatlanul ők teremtették meg az őskultúrát, amit ma Körös, péceli, bádeni, vincsai, karanovoi és Szeszklo kultúrának nevezünk.

Így válik érthetővé, hogy miért adtak az érdekeltek az őshazakutatóknak rossz iránytűt a kezükbe!

III. Mint oldott kéve...

A címben szereplő idézettel ma mind gyakrabban találkozunk. Ennek a költői képnek a helyét különösen senkinek sem kell magyarázni. Kevesebb szó esik azonban arról, hogy ezt a „kévét” ki, vagy kik oldották meg történelmünk során.

Ha valakinek igénye ezt a kévét újra összegyűjteni, majd összekötni, elengedhetetlen megismernie azokat a személyeket és eseményeket, melyek nemzeti értékeinket vétkesen elherdálták.

Az ellenségnek az első és legfontosabb cselekedete, hogy megbénítsa áldozata történelmi tudatát. Származását tagadja, vagy ha nem áll módjában, amennyire teheti, eltorzítja azt. Ez a tevé-

kenység már a honfoglalást követő időben elkezdődött.

Hiányos, vagy éppen visszás történelmi ismereteinkről Illyés Gyula így vélekedett:

„A magyar szellemi élet nem adott tárgyilagos képet a magyarságról”.

Hiányos, vagy visszás történelmi ismereteinket kíméletlen nyersséggel bizonyítja a közelmúltban az USA-tól ünnepélyesen visszaszármaztatott magyar Szent Korona mindmáig tisztázatlan múltja. A még apáink, nagyapáink idejében is Szent István koronájáról a tudomány tisztázta, hogy e korona már Atilla hun vezér fejét is övezte, azonban időlegesen eltűnt, később ezt is, mint sok egyebet valamikor a középkorban valaki, vagy valakik becsempészték a magyar történelmi tudat kellős közepébe. Ebből következik, hogy a magyar történelmi ismeretek alapvető kérdéseiben évszázadok óta megtévesztések áldozatai vagyunk.

Vizsgálódásaink során először Anonymus nevét kellene említeni, ha volna neve. Anonymus kilétének a felderítésével már számos tudós vesztegette idejét – megítélésünk szerint – fölöslegesen, Anonymus tudatában volt annak, amit a magyar nemzet ellen elkövetett, éppen ezért úgy elrejtőzött, hogy kilétére soha, senki se jöjjön rá. Anonymus minden biztonnyal ismerte a magyar ősgesztát, amit munkájához részben fel is használt, de olyan torzítással, amilyennel a későbbi kor kutatóinak rossz iránytűt adott a kezébe. Anonymus egy soha be nem gyógyuló sebet ejtett a történelmi igazság torzításával a Magyar Nemzet testén és önérzetén. Meglepő tisztánlátással mutat rá Mályusz Elemér, hogy „Anonymusnak az volt a célja, hogy az uralkodóház királyság alapítását és a magyarság keresztény hitre térítését történelmi szükségszerűségnek tüntesse fel. Az úgynevezett honfoglalást (896-900) pedig úgy írta le, hogy annak tükrében a kortárs nagybirtokos főurak hatalmi igényét bizonyítsa és hatalmuk eredetét a fegyveres hódítással igazolja”. A Gesta Hungarorum alapvető torzítása a vérszerződés leírásában lett elrejtve, amint az a következő sorokból majd kirajzolódik.

A közelmúltban nyilvánosságra került Tarih-i Üngürüs (A magyarok törökre fordított őstörténete) megőrizte azt a jelentős és alapvető történelmi igazságot, hogy a magyarok évezredek óta Pannóniában laknak és az innen ősi nyelvükkel és

műveltségükkel kirajzott emberek újra és újra visszatértek ősi földjükre, a Kárpát-medencébe. Ilyen volt, amikor Atilla érkezett hunjaival, Baján az avar nép élén és Álmos, majd Árpád vezetésével érkező katona magyar nép. A Tarih-i Üngürüz határozatlanul őrzi azt a tényt, hogy „hazatérve, itt velük azonos nyelven beszélő népet találtak”.

Nos, a vérszerződés az itt őshonos, magyarul beszélő nép vezérei és a (helytelenül honszerzőnek feltüntetett) hazatérő magyar nép vezérei között jött létre.

Ezzel a „honszerző” és a „honalapító” jelzővel kendőzték el azt a történelmi tényt, hogy őseinknek itt a Kárpát-medencében már voltak királyai és őseink „öntörvényeik szerint” tehát alkotmányos rendben éltek!

Anonymus a Gesta elején be is vallja, hogy „nem hallgattam a regősök és a hegedűsök csacska énekeire” (melyeket már István király betiltott s a keresztény papság tűzzel-vassal írtott). Napjaink híre (Mahmud Abel a Gyökerek gyökere c. TV adásban), hogy az afrikai törzsek arra kiszemelt fiú gyermekek révén őrzik a törzs történetét 1-2000 évre visszamenően is. Egy másik hír szerint napjainkban Tibetben egy idős írástudatlan férfi három buddhista szerzetesnek diktálja tollba Tibet őstörténetét, melyet közel egymillió versszakra becsülnek. Ezt a nép ajkán tovább élő hagyományt nem vette figyelembe Anonymus és ezt irtották tűzzel-vassal.

Anonymus elhallgatta azt a történelmi tényt, hogy a honfoglalás idejében itt kétféle magyar nép élt. Az idők kezdetétől, de legalábbis az utolsó jégkorszak óta megszakítás nélkül az őshonos magyarok és a fegyveresen hazatért Árpád vezette magyar nép. Arra a történelmi tényre, hogy a magyar nép a Kárpát-medencében őshonos, kellő bizonyítékot szolgáltat a több százezer sírleletből származó úgynevezett rövid fejű (magyar fajú) koponya indexe, valamint az ugyancsak több százezerre tehető forrás, folyó, dűlő és helység nevünk, melyek eredete sok ezer évre – még az írott történelem előtti időkre – mutat vissza, a további számtalan argumentumot nem is említve. I. István király mai szóhasználattal élve katonai államsínyt követett el a hazatért fegyveresek élén, a külföldről beszámolt idegenek segítségével. Anonymus leírása a „föld népének” nevezi azokat az őshonos magyarokat, akiket István szolgáorba

kényszerített. Tehát I. István azt a népet nyomta el fegyveresen, amelyik nép mintegy száz évvel korábban befogadta Álmos, majd Árpád vezetésével bekéredzkedett testvér népet, akikkel a vérszerződést is kötötték. Ezt a szerződés-szegést kendőzte el Anonymus a Gesta Hungarorummal.

Erre a „műre” tette fel a koronát Anonymus után Verbőczy István Hármaskönyvével 1514-ben, amelyben az uralkodó osztályt a jogaiiban és birtokában megerősítették, míg a „föld népét” jogsfosztottan évszázadokra szolgásgba dermesztette. Voltak jobbágyfelkelések, volt Dózsa György személyében jobbágyvezér, de ezt a gyalázatot csak 1848-ban Kossuthnak sikerült megszüntetnie a jobbágyfelszabadító törvényével.

Amit Anonymus elkövetett a magyar nemzet kárára és a birtokos uralkodó osztály javára, azt Verbőczy később, jogi formába merevítette. Míg Anonymus tudva és akarva elrejtőzött és mindmáig névtelen maradt, a nemzet első prókátorá Verbőczy, a saját neve alatt végezte nemzetellenes üzelmeit – minden esetben a saját hasznára.

Verbőczy munkásságával eddig közel száz kisebb-nagyobb tanulmány foglalkozott, míg Verbőczy művét a Hármaskönyvet 21 latin, 18 magyar, 1 horvát és 41 német kiadásban jelentették meg. Származását tekintve apja Kerepeczi Ostvát kismemes volt Verbőc községben. Egyetlen írásos emlék szerint félholtra vert egy jobbágyot.

A Verbőczy tevékenységével foglalkozó közel száz dolgozatról Fraknoi Vilmos (1843-1924) püspök, történetíró a Magyar Tudományos Akadémia volt alelnöke munkáját vesszük alapul. Eszerint Verbőczy István jogtudós (1460-1541) először mint levéltárőr, majd a királyi törvényszékjegyzője tevékenykedett. A királlyal ellenzéki köznemesség politikai vezére volt. Ennek ellenére 1502-ben országbírói ítélőmester lett és rábízták a Mátyás alatt megkezdett, de félbemaradt törvények összegyűjtését. Művét a Hármaskönyvet 1514-ben fejezte be, melyet a király megerősített, de azt állítólag soha ki nem hirdették. Ennek ellenére ez volt a Habsburgok bukásáig, 1918-ig a főnemesség jogi fegyvere a jobbágyság ellen. 1516-ban (az ellenzék vezére) királyi személynök lett, majd az 1525-i Országgyűlés nádorrá választotta.

A fennmaradt okiratok tanúsága szerint 81 alkalommal részesült királyi birtokadományban. Gazdagságát érzékelteti, hogy félmillió katasztrá-

ŐSTÖRTÉNET

lis holdnál is nagyobb birtokot harácsolt össze. Ezek között 12 várat, 7 mezővárost, 121 falut, 17 pusztát és az ezekhez tartozó 137 birtokrészt. Vagyonszerzésben csak Bakócz Tamás bíboros, esztergomi érsek múlta felül.

Hivatali munkáját minden beosztásban a korrupció jellemezte. Fraknói feljegyezte róla, hogy mint ítélmester a peresfelek egyikének titkon ügyvédje is volt és hatalmas fizetség (vagyon) ellenében függetlenül a törvényes igazságtól a megvesztegető fél javára hozta meg ítéletét.

Fraknói írja: „Az adomány amit kevéssel az ítélet meghozása előtt a felek egyikétől elfogadott, a megvesztegetés szándékától nem volt mentes.” Verbőczy országgyűlési beszédeiben ékesszólóan mindig a király és a birtokos főurak ellen vívott szóharcot. Fennmaradtak azonban az országgyűlési beszédek mellett más okiratok is, melyekben Verbőczy a királyhoz „a hódolat és szolgálatkészesség hízelgő bizonyítása tekintetében az udvari párt legszolgáibb szellemű embereit is túlszárnyalta”.

Mint pártvezér harcosa volt a nemzeti királyság eszméjének. A bécsi titkos levéltár azonban őrizi azokat az okiratokat, amelyekből kiderül, hogy Habsburg Ferdinándot – többek között – Verbőczy segítségével sikerült belopni a magyar királyi trónra, megfelelő jutalomért. Megérdemel egy mondatot, hogy a selmechányai bányászzenődülést is ő verte le véresen.

A Hármas Könyvről Fraknói írja: „Verbőczy a jogtudomány történetében nem tarthat igényt arra a dicsőségre, hogy új elveket, új intézményeket honosított meg hazája jogéletében. Az egységes ellenálló erőközjogi szétforgácsolása Verbőczy politikai műve, a nemzeti erőállomány összezsugorodása pedig a törökhódítás pusztításán kívül a

Hármas Könyv jogrendszerének következménye.”

Széchenyi István véleménye: „A Hármas Könyv 9/10-ed része tűzrevaló”. A fentiek ismerete után kirajzolódik az 1526. évi nemzeti katasztrófa képlete: az urak nem képviselték a parasztok érdekeit, a parasztok nem védték meg az urak országát Mohácsnál.

Pár mondattal még el kell időzni a magyar értelmiségi osztály történelmi szemléleténél. Verbőczy, mint ítélmester, majd nádor nem viselte lelkén az őt pozícióba emelő köznemesség érdekeit, és évszázadokra elnyomta a nemzet teherviselő rétegét, a jobbágyságot. Az 1931-ben megjelent Katolikus Lexikon Verbőczy címszavánál ezt találjuk: „...a köznemesség azonban cserben hagyta őt”. Az itt leírtakból nem nehéz megállapítani, hogy ki kit hagyott cserben. Említést érdemel, hogy a Vatikán Verbőczyt még életében a Pápai Lovagrenddel tüntette ki.

A környezetvédelmet tudatunk megtisztításával kell kezdeni. Ha nem így tesszük, hozzá se fogunk.

Itt néhány bírálóm elébe sietek egy Teilhard de Chardin idézettel: „A megismerésnek az a célja, hogy az igazság növekedjen, mert csak az igazság viszi előre a világot!”

A fentiekből következik egy kérdés: Van-e értelme az érettségi tárgyak közé visszavenni a ma tanított fiktív magyar történelmet?

(Folytatjuk)

IRODALOM

1. Hallay István: Anonymus 900 év távlatából (Toronto)
2. Bartha Antal: A IX-X. századi Magyar Társadalom (Bp., 1973.)

Vérszerződés

Árpád és a székelyek

Magyarok regéi – László Gyula rajzai (Internet)